Türi valla ajaleht
6. november 2026
nr 11 / 970

www.tyrirahvaleht.ee

Beebid käisid vallavanema pidulikul vastuvõtul
lk 2

Toomas Tamm: pühendunud Türi inimeste tervisele
lk 5

3 küsimust kohalikele kunstikogujatele
lk 6

TÜRI 100

Türi Rahvaleht

LÜHIDALT

Tasuta tehisaru ABC koolitus Türil ja Väätsal!

Türi vald osaleb arunädalal ehk tehisaru talgutel, mis toimuvad 18.–22. novembril 2026 üle Eesti. Arunädalat veab eest riigikantselei juures tegutsev Eesti.ai algatus, et aidata inimestel tehisaru võimalusi tundma õppida ja teadlikult kasutada.

Laupäeval, 21. novembril korraldame kaks tehisaru ABC koolitust:

• kell 11–14 Türi vallamaja volikogu saalis (Hariduse 3, Türi);

• kell 15–18 Väätsa põhikoolis (Kooli 1, Väätsa alevik).

Koolitusel tutvume tehisaru põhitõdede ja praktiliste kasutusvõimalustega, mis võivad aidata igapäevaelus ja töös aega säästa. Räägime ka turvalisusest ja riskidest: kuidas kontrollida tehisaru vastuseid, kaitsta oma andmeid ning märgata võimalikke ohte.

Praktilisele osale järgneb paneeldiskussioon, mida modereerib vabatahtlik tehisaruekspert Heldin Rikk.

Varasemat tehisaru kasutamise kogemust ei ole vaja – piisab uudishimust ja soovist õppida. Võimalusel võta kaasa oma nutitelefon ja/või sülearvuti, et saaksid õpitut kohe ise katsetada.

Osalemine on tasuta, kuid vajalik on eelregistreerimine. Arunädala programmi ja registreerimisinfo leiad aadressilt eesti.ai/arunadal2026.

Tule ja proovi, kuidas tehisaru saab sulle abiks olla!

Kaasava eelarve võit tuli ühe enamhäälega

Türi vald annab kaasava eelarve kaudu elanikele igal aastal võimaluse otsustada, milliseid kogukonnale olulisi projekte valla raha eest ellu viia. 2027. aastaks ette nähtud 50 000 eurost saab Kabala spordiprojekt 25 000 eurot ja sama suure toetuse saab Türi pumptrack. Pumptrack'i rajamiseks peab ettepaneku esitaja leidma ka lisarahastuse.

Kahte enim toetust saanud ettepanekut lahutas vaid üks hääl. Kabala spordivahendite maja ja palliplatside uuendamise projekt kogus 153 ning Türi pumptrack'i ettepanek 152 häält. Lõplik paremusjärjestus selgus 26. oktoobril, kui ajutine komisjon luges kokku paberkandjal antud hääled.

„Nii tasavägist kaasava eelarve hääletamist ei mäletagi Türi vallas," ütles Türi valla finantsjuht ja kaasava eelarve hääletuse komisjoni esimees Aime Roosioja.

Kolmandaks tuli Oisu rahvamaja välilava rajamise ettepanek 133 häälega. Sellele järgnes Türi põhikooli jalgrataste varjualune, mis kogus 113 häält. Hääletus toimus 10.–21. oktoobrini.

JÄRGMINE
TÜRI RAHVALEHT
ILMUB 4. DETSEMBRIL

Tunnustused said jagatud

Türi vald andis kõrgeima tunnustuse perearst Toomas Tammele

Perearst ja Türi tervisekeskuse juhataja Toomas Tamm sai 22. oktoobril valla üheksanda aastapäeva kontsertaktusel aukodaniku tunnistuse ja vapimärgi. Valla kõrgeima tunnustuse tõi talle pikaajaline töö kohaliku arstiabi arendamisel, sealhulgas panus uue tervisekeskuse loomisse.

2019. aastal valminud Türi tervisekeskus koondas ühe katuse alla perearstid ja mitu teist tervishoiuteenust. Aastatepikkuse ettevalmistuse ja ühise töö tulemusena paranesid nii patsientide vastuvõtu kui ka tervishoiutöötajate töötingimused.

Tamm pälvis keskuse loomisse antud panuse eest juba 2020. aastal valla kuldse aumärgi. Pärast hoone valmimist on ta jätkanud tervisekeskuse arendamist ja koostööd Järvamaa haiglaga. Arstitöö kõrval on ta kuulunud Türi vallavolikogusse.

Aukodaniku nimetuse andmise otsustas vallavolikogu 24. septembril. Tammele antud vapimärk kannab numbrit 10.

„Sinu töö on andnud paljudele kindlustunde, et tervisemure korral on kodukohas kellegi poole pöörduda," ütles vallavanem Sulo Särkinen oma aastapäevakõnes Tamme poole pöördudes. (Pikemat usutlust Toomas Tammega saab lugeda 5. leheküljel)

Kuldmärgid perearstidele ja spordielu edendajatele

Valla kuldse aumärgi pälvinud perearst Lea Urb on töötanud tervishoius üle neljakümne aasta, neist ligi kolmkümmend Türil. Ta läbis Eesti esimese perearstide täienduskursuse ning on kohaliku arstiabi korraldamisse panustanud Türi endise linnaarsti ja praeguse vallavolikogu sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni esimehena. Arstitöö kõrval osaleb Urb kohalikes ettevõtmistes vabatahtlikuna.

Sama tunnustuse saanud perearst Piia Tamm on kuulunud vallavolikogusse ja sotsiaalkomisjoni ning osaleb tervisekeskuse esindajana valla kriisikomisjonis. Tema puhul tõsteti esile ka tervislike eluviiside väärtustamist: ta harrastab jõutreeningut, rattasõitu ja ujumist, sealhulgas taliujumist.

Kaheksakordne Eesti tõstemeister Maidu Tiits sai tunnustatud kuldse aumärgiga pikaajalise töö eest kohaliku spordielu ja spordirajatiste heaks. Kaheksa Eesti rekordit püstitanud ja koondisse kuulunud Tiits jätkas tõstespordis kohtunikuna. Tema töö jälgi näeb Türi staadionil, Tolli metsa liikumis- ja suusaradadel, Kõrgessaare radadel ning jalgpalli- ja vibustaadionil.

Kuldse aumärgi saanud Rein Noodla on Eesti meister ja meistersportlane nii jalgratta- kui ka mootorrattaspordis. Ta on aidanud rajada ja hooldada Tolli metsa tervise- ja suusaradu ning Käomäe suusa- ja krossiradu, korraldanud võistlusi ja juhendanud noori.

Vallavolikogu esimees Pipi-Liis Siemann nägi kuldmärgi saajate ja aukodaniku töös ühist joont: kõigi tegevus on seotud kohalike inimeste tervise ja liikumisvõimalustega. „Pühendumine ongi võib-olla see, millest üks hea kogukond lõpuks koosneb. Mitte suurtest sõnadest, vaid inimestest, kes teevad oma asja hästi," ütles Siemann.

Hõbedase aumärgi pälvis kolm noort

Karl Märten Arenit tunnustati Eesti ja rahvusvahelistel tšellokonkurssidel saavutatud auhinnaliste kohtade, sportlike tulemuste ning väga heade õpitulemuste eest. Ta laulab Türi poistekooris ja mängib muusikakooli keelpilliorkestris. Plokkvibulaskmises on ta oma vanuseklassi kuuekordne Eesti meister.

Joosep Laagemann pälvis hõbemärgi õpitulemuste ja olümpiaadiedu ning kooli mälumänguelu rikastamise ja kaaslaste toetamise eest. Ta lõpetas Türi ühisgümnaasiumi 2025. aastal ainekiituskirjadega kuues õppeaines. Aasta varem võitis ta Põhja- ja Baltimaade füüsikaolümpiaadil hõbemedali. Edasiõppimiseks valis Laagemann Tallinna tehnikaülikooli.

Emili Teesalule tõid tunnustuse edu omaloomingu- ja etluskonkurssidel ning vabatahtlik panus kooli ja valla kultuurisündmustesse. Tänavu kevadel Türi põhikooli kiitusega lõpetanud noor on esinenud valla pidulikel sündmustel ja kooli jõulukontsertidel ning koondanud oma kooliaastate loomingu kogumikku. Siemann tõstis noorte puhul esile oskust olla kaaslastele toeks ja eeskujuks.

Särkinen rõhutas, et proovimise ja avastamise julgust tuleb hoida ka lastes, kes alles otsivad oma annet või vajavad õppimiseks rohkem tuge.

Üheksa aastat ühist valda

Türi, Käru ja Väätsa valla ühinemisest möödunud üheksat aastat tähistades kõneles Särkinen ka sellest, kuidas eri paikade inimesed ühise kodutunde leiavad. Ta meenutas suvist Türi linna sajanda sünnipäeva pikalauapidu Hariduse tänaval ja kutsus inimesi üles enda kõrval teistele ruumi tegema, uusi naabreid kaasa kutsuma ning üksteise kuulamiseks aega võtma.

Aktusele järgnes Monika Kirsi lavastatud kontsert „Ühe paiga lugu". Laval olid segarühmad Väiksed Viisud ja Kaktus, naisrühmad Siirius ja Kabalabajalad, neiduderühm Sõsarad ning tantsuseltsi Sireli põhikooli segarühm, neiduderühm ja mudilased.

TEKST JA FOTOD MERLE RÜÜTEL

TOIMETAJALT

Oh aegu ammuseid

Juhtusin hiljuti sirvima Türi Rahvalehe aastakäike aastatest 1992-93. Noorematele lugejatele teadmiseks, et tõsi ta on, juba siis ilmus Türil oma leht. Natuke uskumatu, aga täiesti tõsi. Täpsustuseks: nendel aastatel ilmus leht juba regulaarselt paar korda kuus.

Toona kajastasid lood ja laulud lehes põhiliselt Türi linna ja valla eluolu. Oisu, Kabala, Käru, Väätsa ja teiste piirkondade uudised hakkasid rohkem lehepinda saama peale liitumisi nende piirkondadega aastatel 2005 ja 2017. Pole küll täpsemalt uurinud, aga vähemalt 1993. aastal oli Türi linna ja valla liitumine tõsiselt päevakorras. Miks see juhtus alles tosina aasta pärast, kes seda täpselt teab. Ju siis eelistati omaette toimetamist ja olemist. Riigipoolset survet ka ju toona polnud.

Aga miks ma seda räägin? Eks vist sellepärast, et natuke valgustada, kuidas, miks ja millal jõuab tänane uudis lugejateni. Selleks, et see kiirelt sünniks, on tänasel päeval palju taevaseid kanaleid: kodulehed, näoraamatud ja mis iganes veel. Leht, mis ilmub korra kuus, ei suuda sellise kiirusega võistelda. Teeme pigem kokkuvõtteid tagasivaatega möödunud olulistele sündmustele ja proovime anda võimalikult palju aimu ka sellest, mis tulemas on. Et sa ikka õigeks ajaks kinno jõuaksid või spordiüritusel osaleksid. Tavaliselt on meil terve lehekülg sündmustele. Et ei juhtuks nii, et inimene kihutab Viljandisse „Musta pori näkku" filmi vaatama, kui seda saaks samal päeva tegelikult ka Oisus näha.

Aga olgem ausad, tänases tohutus infokülluses on ikka parajaks väljakutseks endale tarviliku leidmine. AI ka alati ei aita, olen proovinud, kuid temagi õpib ja saab iga sekundiga targemaks. Kas tarkus tähendab ühtlasi suuremat sõprust ja kasutamislihtsust, mine tea. Igatahes kõik, kes soovivad temaga sõbruneda, saavad seda peatselt, 21. novembril Türil ja Väätsal toimuvatel koolitustel teha. Seda täiesti priilt.

Ütlen ausalt, et ma ise toimetajana pole üldse mitte rahul sellega, et reedel ilmuv leht jõuab viimastesse postkastidesse alles järgmise nädala kolmapäeval. Omniva monopoolsete tingimustega võitlemine on sama lootusetu kui don Quijote´il tuuleveskitega. Aastaid on toiminud meie trükikoja ja lehekandjate koostöö, kus toimetusele mõeldud lehepakk jõuab juba järgmisel päeval vallamajja. Viimasel korral aga keelas Omniva selle otsesõnu ära ja seadis valiku ette: kas maksate eraldi selle teenuse eest või lähete Paidesse järele. Vot nii käib kõikide teenuste muutmine kliendisõbralikumaks. Rääkimata siis sellest, et me kõik teame rahvaarvu vähenemisest. Meie teame, aga Omniva andmed näitavad vastupidist, postkaste muudkui lisandub.

Siia lõppu aga hoopis üks tore lugu Jüri Tuuliku kirjutisest. Eelmise sajandi kuuekümnendatel olid mehed pikalt merel, tavaliselt neli kuud kestis üks kalapüügivahetus Atlandil. Kui peale järjekordset vahetust päriti kalalaeva mehaanikuilt tasemeeksamil, et millal lõppes esimene maailmasõda, laiutas ta kaht õlist kätt ja vastas siiralt: „No kust mina pean seda teadma, neli kuud oleme reisil, ühtegi ajalehte pole selle ajaga näinud."

TEET REIER

KLÕPS

Põllumees põline rikas - salved sügisel saia-leiba täis. Sellist pilti võis näha Oisu biogaasijaamas. Nimelt saab seal aegunud leivatoodetest üks komponent biogaasi tootmisel. Tuleb välja, et essust ei saa mitte ainult saia, vaid saiast saab ka essugaasi. Aga nagu allpool lugeda, siis pole sellest kahjuks abi kohaliku soojamajanduse võtmes, rohegaasiga sõidavad Tartus linnaliinibussid. FOTO: TEET REIER

Toasooja hind Oisus tõuseb taas

N.R. Energy OÜ annab teada, et Oisu võrgupiirkonnas hakkab 1. detsembril 2026 kehtima uus soojusenergia hind: 115,56 eurot megavatt-tunni (MWh) eest, millele lisandub 24% käibemaks. Koos käibemaksuga on hind 143,29 eurot/MWh.

Uus hind põhineb konkurentsiameti 30. oktoobri 2026 otsusel nr 7-3/2026-077 soojuse piirhindade kooskõlastamise kohta.

Lisainfot saab soojusettevõttelt N.R. Energy OÜ telefonil 336 7777 või e-posti aadressil info@nrenergy.ee.

Türi vallavanem tervitas 47 väikest vallakodanikku

19. oktoobril kogunesid Türi kultuurikeskusesse valla kõige nooremad elanikud koos oma peredega. Traditsioonilisele lusikapeole oli seekord kutsutud 47 last – 20 poissi ja 27 tüdrukut.

MERLE RÜÜTEL

Vanim vastuvõtule kutsutud laps sündis 25. septembril 2025 ja noorim 28. augustil 2026. Kõige rohkem oli kutsutute seas tänavu märtsis sündinud lapsi – kokku kaheksa.

Vallavanem Sulo Särkinen alustas oma tervitust humoorika märkusega, et kui tavapärastel pidulikel vastuvõttudel oodatakse külalistelt vaikset kuulamist, siis seekord kehtivad hoopis teistsugused reeglid.

„Täna on lubatud jutustamine, rääkimine, söömine ja sealhulgas ka magamine," julgustas vallavanem väikeseid külalisi ja nende vanemaid.

Tervituskõnes rääkis Särkinen sellest, mis teeb Türi vallast hea paiga laste kasvatamiseks. Tema sõnul on kevadpealinnal pakkuda palju enamat kui kaunis loodus, pargid, järved ja metsad. „Meil on midagi, mida ei saa ehitada ega raha eest osta – kogukond, kus inimesed tunnevad üksteist," rõhutas vallavanem.

Tänavu oma 100. sünnipäeva tähistanud Türi linnale viidates arutles Särkinen ka selle üle, millised tulevikutegijad võivad praegu vanemate süles istuda. Võib-olla kasvab mõnest väikesest vallakodanikust tuntud näitleja või muusik, võib-olla hoopis inimene, kelle tegemised muudavad maailma. Ent vallavanema sõnul ei pea iga laps tingimata kuulsaks või erakordselt edukaks saama.

„Kõige tähtsam on, et temast kasvaks õnnelik, hooliv ja julge inimene, kes teab, et tema kodukoht on siin. Keda kaitstakse, armastatakse ja toetatakse," sõnas Särkinen.

Vallavanem rõhutas, et laste kasvatamine ei ole üksnes vanemate, vaid kogu kogukonna ühine vastutus. „Laste kasvatamiseks on vaja tervet küla," meenutas ta tuntud ütlust, lisades, et valla tugevus ei seisne ainult suurtes hoonetes, uutes teedes või hästi korraldatud teenustes, vaid eelkõige tugevates ja ühtehoidvates peredes.

Piduliku vastuvõtu käigus said lapsed kingituseks Türi valla sümboolikaga hõbelusika ning raamatu „Pisike puu", mida on Eesti lastekirjanduse keskuse eestvedamisel ja kultuuriministeeriumi toel kingitud Eestis sündinud lastele juba üle 15 aasta.

Õhtule lisasid rõõmsat meeleolu Türi lasteaia Türi-Alliku õppekoha laululapsed, kes esinesid muusikaõpetaja Janika Oja juhendamisel. Tantsulise tervituse tõid lavale tantsuseltsi Sireli mudilased, kes esitasid Merle Lättekivi juhendamisel tantsu „Eesti on mu kodumaa".

Õhtujuhi rollis olnud Türi Perepesa juht Jane Reiljan-Rajasaar rõhutas samuti kodukoha tähtsust lapse kasvamisel. „Türi vald on väga hea paik kasvamiseks. Siin on lastel võimalus avastada ja arendada oma võimeid ja andeid ning leida tulevikus just endale sobiv tee," sõnas Reiljan-Rajasaar.

Pered, kellel ei olnud võimalik seekordsel vastuvõtul osaleda, saavad oma lapsele mõeldud kingituse kätte Türi vallavalitsusest (Hariduse 3, Türi).

Ristikhein juubeldas

Väätsa eakate selts Ristikhein tähistas 15. oktoobril oma 55. aastapäeva. Juubelipeol esines seltsi kapell, üllatusetteaste tegi seltsi tantsurühm ning külla olid tulnud sõbrad Seto kuningriigist.

MERLE RÜÜTEL

Tervitama tulnud Türi vallavanem Sulo Särkinen tunnustas seltsi mitmekülgset tegevust ja võrdles ristikheinalisi viielistega.

„Teie tegemiste nimekiri on lõputu: koosolemised, peod, sportimine, väljasõidud, koolitused. Selle kõige eest oletegi viielised. Valla poolt toetame teie tegevusi ka edaspidi. Soovin teile õnne ja tervist – jätkake sama lõbusalt ja ägedalt. Sellises kogukonnas meeldiks minul ka olla ja vananeda," ütles Särkinen.

Ristikheina tegemisi on viimased üheksa aastat eest vedanud Elle Kütt. Juubeli eel oli seltsil 78 liiget. Ühistes ettevõtmistes osaletakse ka Türilt, Paidest, Roosna-Allikult ja Tallinnast. Elukohast olulisem on soov seltsielus kaasa lüüa.

Koos käiakse ekskursioonidel, teatris ja muuseumides ning väljasõitudele minnes on buss täis. Käsitööringis valmivad karbid, õnnitluskaardid ja šokolaadiümbrised, kokandusklubis õpitakse uusi võtteid ning mälumängus pannakse teadmised proovile. Sportlike ettevõtmiste hulka kuulub *bowling* – kevadel kutsusid seltsi liikmed rajale endaga mõõtu võtma ka vallavalitsuse.

Laul ja tants on ristikheinalisi saatnud 1971. aastast. Seltsi seitsmeliikmelist kapelli juhendavad Bibi-Loore Pilipenko ja Teno Kongi, kelle toel on ristikheinalised hakanud avastama pärimusmuusikat.

Ühiste huvialade kõrval jagub seltsilistel aega ka kogukonnaellu panustamiseks. Nad aitavad spordisündmustel ning küpsetavad kooli sügisesel stardipäeval pannkooke.

Seltsi tähenduse oma igapäevaelus võttis juubeli eel kokku seltsi liige Liilia. Meenutades ühiseid ekskursioone, teatriskäike ja huvialaringe, ütles ta: „Elu oleks väga igav ilma Ristikheinata."

Oktoober Oisu raamatukogus

20.–30. oktoobrini toimuvad üleriigilised raamatukogupäevad, mis algavad traditsioonilise ettelugemispäevaga. Tavaliselt tulevad kuulajad ikka raamatukogusse, kuid sel korral võttis raamatukoguhoidja hoopis ette tee lasteaeda, et mudilastele lugeda ette üks vahva ja õpetlik lugu sügisandide kogumisest. Lapsed kuulasid suure huviga ja pärast saime pidada maha väikese arutelu talvevarude tähtsusest.

Kohalikke ajaloolisi tähtpäevi kajastav sündmuste sari sai alguse 22. oktoobril (pildil), mil Oisu raamatukogus toimus ajalooõhtu, kuhu kogunes paarkümmend ajaloohuvilist, et pidada maha üks mõnus vestlusring piirkonna vanemast ajaloost. Muinasajast ja siinsest vanemast ajaloost rääkis lugusid, näitas ajaloolisi kaarte ja esemeid arheoloog Ants Kraut. Siinkandis on olnud inimtegevus juba muinasajal ja sellest pajatab Rikassaare relvaleid, mis pärineb 5.–7. sajandist. Põnev oli saada teada arheoloogide igapäevatööst ja üllatav oli kuulda viimaseid uudiseid Rikassaare relvaleiu kohta.

Järjekorras teine ajalooõhtu toimus 29. oktoobril. Vahvaid lugusid ja meenutusi naaberküladest Taiksest ja Mäekülast ning piirkonnas tegutsenud kolhoosist Edasi pajatas kohalik ajaloohuviline ja imeline jutuvestja Toomas Nerep. Vaatasime koos vanu fotosid ja püüdsime neilt ära tunda tuttavaid inimesi ning uurisime kaardilt talude ja külade asupaikasid. Mõnusas vestlusringis lendas aeg nii märkamatult, et paljud põnevad lood jäid veel rääkimatagi.

Järgmised ajalooõhtu toimus 5. novembril ja tulekul on veel 12. novembril. Esinejad on oma ala asjatundjad ja õhtud tõotavad tulla tõeliselt huvitavad. Oled oodatud!

Kohtume raamatukogus!

HELI PETROVITS, Oisu raamatukoguhoidja

Ettevõtjad kohtusid ümarlaual

21. oktoobril toimus Türi valla ettevõtjate ümarlaud Oisu biogaasijaamas ja Oisu rahvamajas.

Külastati Oisu biogaasijaama. Oisu rahvamajas rääkis OÜ Estonia edasistest arenguplaanidest Martin Paukson (parempoolsel pildil). Peale ametlikku osa oli vaba vestlusring, kus osales Türi vallavanem Sulo Särkinen, kellelt sai erinevate teemade osas aru pärida.

FOTOD: TEET REIER

Kultuurne sügis Laupa mõisas

Kuldne sügis on terve oktoobrikuu Laupa kooli ümber lehti sahistanud-krõbistanud ja neid tuule käes ringi keerutanud, päikesekiiredki on üsna tihti aknast sisse piilunud ning juhtunud on nii mõndagi märkimisväärset.

Selle aasta oktoobris peeti juba 33. korda üle-eestiliste ettelugemise päev. Selle tähistamiseks on täpselt sama kaua korraldatud üleriigilist 4. klasside ettelugemise võistlust, mille teemaks oli tänavu „Õppijal juhtub mõndagi“.

Laupa kool on sellel konkursil juba staažikas osaleja. Ettelugemiseks valiti eesti autorite kirjutatud lugusid, kus tegevus toimub koolis või on seotud koolielu rõõmude ning sekeldustega. Igale noorele etlejale sobiva teksti leidsid Andrus Kivirähki loomingust Liina Jeena raamatukogust ja näiteringi juhendaja Jaanika Kajakas.

15. oktoobril toimus Järvamaa keskraamatukogus võistluse Järvamaa eelvoor. Laupa koolist osalesid väga julgelt ja hästi Suni Saartson, Kertu-Liisu Koks ja Aaron Bachman.

20. oktoobril tähistasime ka Laupa koolis ettelugemise päeva selliselt, et kõik 9. klassi õpilased lugesid erinevates klassides koolilugusid. Laupa raamatukogu võttis ka sel korral enda kanda keerulise tekstide valimise töö, seekord esitati Andrus Kivirähki, Markus Saksatamme ja Toivo Tootseni sulest pärit koolijutte. Nooremad õpilased kuulasid lõpuklass õpilaste ettelugemist põnevusega.

Kogu ettelugemise päeva idee ongi teadvustada ettelugemise tähtsust ja vajalikkust lapse arengus, nii et ette peaks lugema eriti just väiksematele lastele lausa iga nädal või veel parem - iga päev!

Samal ettelugemispäeval tuli kooli ka külaline. Laupa raamatukogu kutsel saabus pärastlõunal lastekirjanik Liis Sein, kes esines 1.-6. klassi õpilastele. Ta tutvustas oma raamatuid, rääkis kirjanikutööst ja luges päevale kohaselt ette ka ühe loo oma Mona-sarja raamatust. Kohtumine oli põnev ja aktiivsemad lapsed said mälestuseks järjehoidjaid ja kleepse. Pärast kohtumist sai osta raamatuid ja küsida autogrammi. Kohtumist toetas Eesti kultuurkapitali Järvamaa ekspertgrupp.

Lisaks sai kogu kool turgutada TORE stiilinädalaga vaimset tervist, 8. klass osaleda VAT teatri eestvedamisel loovkirjutamise töötoas, kõikide õpilaste teadmised esmaabist said täiendust ja nagu sellest kõigest veel vähe oleks, algas vaheaeg Laupal enneolematu ja ajaloolise sündmusega:

Mõisakino alustas taas – sel sajandil esimest korda!

Laupa mõis täitus taas filmimaagiaga, sest alguse sai mõisakino! Sel sajandil esimest korda avanes kogukonnal võimalus nautida kinoõhtut ajaloolises mõisamiljöös, kus kohtusid väärikas ajalugu, filmielamus ja mõnus koosolemine.

Esimeseks filmiks valiti „Seatapp“ või oli sees siis hoopis „Sealausuja” - heal lapsel mitu nime. Ja korraks võiski jääda mulje, et oleme enne kinoõhtut lausa filmi vahetanud. Nii see aga polnud. Nimevahetuse põhjuseks tõi režissöör Ove Musting ja tegijad asjaolu, et paljud potentsiaalsed vaatajad jätsid hirmus või pealkirja tõttu filmi vaatama minemata.

Mõisakino on tore võimalus tuua inimesed kokku, pakkuda vaheldust argipäevale ning anda ajaloolisele mõisale uus ja elav roll kogukonna kohtumispaigana. Kinoõhtu näitas, et kultuurielamuse nautimiseks ei pea alati sõitma linna – ka oma kodukohas saab luua midagi erilist.

Kinoelamuse kõrvale pakkus maitseelamusi kohvik, mille korraldas õpilasesindus koostöös õpetajatega. Kohvikust sai osta head ja paremat ja enne filmi vaatamist heas seltskonnas aega veeta. Tore on see, et kohviku müügitulu jääb õpilasesinduse käsutusse, et toetada õpilaste algatusi ja viia ellu ideid, mis koolielu põnevamaks muudavad. Nii ühendas kinoõhtu kultuurielamuse, ettevõtlikkuse ja ühise tegutsemisrõõmu.

Esimene linastus on nüüd tehtud ja mõisakino on taas ellu äratatud. Loodetavasti saab sellest alguse uus tore traditsioon, mis toob inimesi ikka ja jälle mõisa kokku, et üheskoos filme vaadata, muljeid jagada ja mõnusalt aega veeta.

Suur tänu kõigile, kes aitasid esimese kinoõhtu teoks teha, ning õpilasesindusele ja õpetajatele kohviku korraldamise eest! Eriline tänu Laupa raamatukogu usinale Liina Jeenale ja toetusmeeskonnale, kuhu kuulusid Lauri Tohvri, Janek Koskor ja Jaanika Kajakas.

Kohtumiseni järgmistel kinoõhtutel!

KERLI RHEDE, KRISTEL VAHTRA

TÜRI AUTOTURG
Sõidukite ost-müük-vahetus
Asume Türi linnas, Jaama 22
Telefon: 5366 3198

Puurkaevud
Maaküte
Veesüsteemid
Biopuhastid
Septikud
Mahutid
Puurvesi PUURKAEVUD
KONTAKT
www.PUURVESI.ee
Info@puurvesi.ee
+372 5566 2032
+372 5569 4310

Tegus sügis muusikakoolis

Sel sügisel on muusikakooli pere olnud tegus mitmel rindel. Saavutatud on kõrgeid kohti konkurssidel ning pälvitud tunnustust mujalgi. Samuti oli väga tegus muusikapäev 1. oktoobril, kui meie õpilased esinesid Kevade koolis, Türi põhikoolis ja Türi-Alliku lasteaias. Lisaks korraldati õpetajatele liikumispäev ning osaleti Paide-Türi rahvajooksul.

23. oktoobril oli põhjust rõõmustada akordionistide saavutuste üle. 44. korda toimus Pärnus rahvusvaheline akordionimuusika festival ja konkurss. Meie koolist oli solistidest võistlustules Remi Laagemann A1 vanusegrupis, kes saavutas suurepärase I koha. Tema juhendaja on Kaidi Piigert. Samuti osalesid Ansambel Vennad - Remi ja Bert Laagemann, keda juhendab õpetaja Kaidi Piigert ning orkestrite kategoorias Täiskasvanute Bänd. Ansambel Vennad saavutas I koha ja eripreemia ning Täiskasvanute Bändi tulemuseks oli II koht. Täiskasvanuid juhendavad Peep Heinaste ning Kaidi Piigert.

David Otto Wirkhausile pühendatud noorte puhkpilli- ja löökpillimängijate konkursist võtsid 24. oktoobril osa flöödiõpilased Indra Ruul ja Henri Veeberg. Indra tegi kena esituse ning Henri saavutas I koha. Noorte õpetaja on Viia Ivask ja kontsertmeister Katrin Aesma.

25. oktoobril esinesid tromboonõpilased Gerhard Veeberg, Ott Vaarmari ja Erik Sepp, kes saavutasid samuti kõrgeid kohti, Gerhard saavutas I koha, Ott II koha ja Erik sai diplomi. Noormeeste õpetaja on Teet Tihvan ja kontsertmeister Miina Jõgisalu.

Lisaks tunnustustati Türi valla õpetajate päeva kontsertaktusel silmapaistvaid õpetajaid. Meie koolist nomineeriti puhkpilli- ja kitarriõpetaja Peep Heinaste. Valla 9. sünnipäeval anti hõbemärk tublile tšelloõpilasele Karl Märten Arenile.

26. oktoobril toimus meistrikursus noortele tšellistidele, mida juhendas Mart Laas (MUBA, Eesti muusika- ja teatriakadeemia). Osalesid Marelle Kaasiku, Mirjam Roosme, Keiti ja Ketren Viilip, Karl Märten Aren, Mia Martha Aasaväli ning vilistlane Karl-Markus Trumm.

31. oktoobril tähistas muusikakoolist välja kasvanud ansambel Cellogirls oma 10. sünnipäeva piduliku kontserdiga Lokuta puhkekeskuses. Esinesid tšellistid Kärt Rannik, Helen Ott, Elise Zinovjev ja Karl-Markus Trumm. Kitarril saatis Peep Heinaste ning Elise mängis tšellole vaheldukseks ka basskitarri.

Ees seisab veel hulganisti põnevaid sündmusi - nii kontserte, konkursse kui meistriklasse.

Ootame teid külla!

Ettelugemine ei ole õnneks kadunud maailm

20. oktoobril tähistatakse Eesti lastekirjanduse keskuse eestvedamisel ettelugemise päeva. Keskuse iga-aastasest ettevõtmisest innustust leidnud, oli Türi põhikooli 7. ja 5. klassidele tänavune lugemispäev veidi teistsugune. Külla oli kutsutud Türi juurtega illustraator ja lasteraamatute autor Tuulike Kivestu, valitud raamatuid lugesid ette koolikaaslased.

7. klasside ettelugejad Koit Nummert, Annabel Kinsiver, Meelimari Lättekivi ja Jeison Trossmann esitasid lennukaaslastele Reeli Reinausi noorteromaani „Morten, Emilie ja kadunud maailmad“ peatükke. Lugemise ajal sündis järkjärgult ekraanile raamatulooga haakuv pilt, kust võis leida nii peategelase Morteni, tema uue sõbra Emilie kui ka karget rabaatmosfääri. Lood kuulatud-vaadatud, selgus, et raamatu põhjal valminud filmi on näinud vaid üksikud õpilased. Nii saadigi kohtumise lõppedes kaasa kaks soovitust: lugeda raamat lõpuni ning vaadata seejärel ka filmi.

5. klasside ettelugejad Stenver Pajula, Kermo Nõlvak, Mikk Mäesalu, Angelica Pard ja Lysandra Rak rõõmustasid kuulajaid valitud katkenditega Ester Urbala raamatust „Koolipõlgurid“, mis võitis eelmisel aastal kirjandusauhinna Järje Hoidja. Mida lehekülgi edasi, seda rohkem raamatutegelasi illustraatori käega saali ilmus. Pildile mahtusid peale Eriku, Frode, Simeoni, Rebeka, Astridi ja Sume ka majakas ning 93aastased majakavahid. Kuidas koolinoored päriselt kooli ja vanemateta üksikul saarel hakkama saavad, seda tuleb igaühel edasi lugeda raamatust.

Kuulajate aplaus andis kinnitust, et ettelugemine ei tohi kuhugi kaduda. Ei pea ootama järgmist 20. oktoobrit, vaid alustada saab kasvõi 20 minuti kaupa juba praegu - pimedad novembriõhtud on selleks kui loodud.

Suur tänu illustraator Tuulike Kivestule külla tulemast! Aitäh, 7. ja 5. klasside õpilased, lugemast ja kuulamast! Tänu õpetajatele oma õpilasi lugema nügimast!

TRIIN TOOME, eesti keele ja kirjanduse õpetaja

Inseneerikarjäär algab huvist

23. oktoobril oli Türi põhikooli noortel võimalus Robokaru Robootikakooli juhataja ja omaniku Liia Tammese juhendamisel osaleda teadushuvihariduse liidu projekti „Inseneerikarjäär algab huvist“ raames põnevas robootika töötoas.

Liia Tammese sõnul on meil väga ägedad noored. Mõnega neist oli ta juba varem erinevatel robootka-alastel üritustel kohtunud, samuti on talle tuttav meie haridustehnoloog ja matemaatikaõpetaja Laine Aluoja. Robootikapäeval lahendati uue hooaja FIRST LEGO League Estonia võistlusväljakut. Õpetaja Laine kinnitusel on meil võistlusmatt juba olemas ning õpilastel plaan sellel võistlusel ka osaleda. Süsteemse ettevalmistusega alustatakse pärast vaheaega, selle aasta teema on elurikkus. Maakonna eelvoorud toimuvad jaanuaris - veebruaris ja vabariiklik voor on märtsis.

Teiseks poolaastaks aga loodetakse siinsamas Türil kokku saada 20-25 noort, kellele pakkuda kord kuus inseneeria-alaseid tegevusi (robootika, digiturvalisus, droonid, tehnoloogia töötoad jms). Kohtumised võiksid toimuda nii reede pärastlõunal kui nädalavahetusel ning projekt lõpeb TalTechis kohtumistega, kus tutvustatakse inseneeria- alaseid tegevusi. Täpsem info selle kohta tulekul.

Mõned nopped Liia Tammese sõnumist noortele:

- Ei ole valesid vastuseid, on lihtsalt viisid, mis ei tööta sel momendil ja selles olukorras.
- Sa pead inimesena olema uudishimulik ja küsima - miks?
- Teiseks jääda on parem kui võita - siis sa tead, kuhu sa pürgima pead. Sa näed, kuhu esimene on jõudnud ja tahad ka sinna jõuda.
- Gümnaasiumisse pääsemisel on kooliväline tegevus väga oluline plusspunkt.

Liis Tammes noori juhendamas.

5. klasside sügisesed metsamatkad

Sügisene viiendate klassi neidude matk toimus juba kuuendat aastat järjest. Sel aastal oli antud lennus lausa kolmkümmend kuus tüdrukut, kellest matkal osales kolmkümmend kaks. Tavapärase kahe telgi asemel oli meil kaasas kolm telki nagu algusaastate matkal. Tegemist on õppetegevusega, mis on kohendatud viienda klassi tüdrukutele õppekavast lähtuvate pädevuste arendamiseks.

8.-9. oktoobril toimus ka 5. klasside poiste sügismatk, kus osales 25 õpilast. Matka eesmärk oli anda erineval maastikul liikumise, laagripaiga ettevalmistamise ja metsas loodusesõbraliku käitumise kogemust.

Tüdrukud orienteerusid kuues erinevas grupis ja esmakordselt leidsid nad kõige lühem tee matka läbimiseks. Kümnekilomeetrine rada läbiti oskuslikult. Selleks pidid nad teadma orienteerumise leppemärke, tundma looduslikke reljeefe ja tegema omavahel koostööd. Noorte ülesanne oli üksteist märgata, hoida gruppi koos, vajadusel pakkuda abi ja leida motiveerimiseks erinevaid võimalusi.

Matkati linnatänavatel, kruusa- ja metsateedel, läbiti erineva raskusega maastikku ja ületati Lokuta jõgi. Laagripaigas pandi üles suured kaitseliidu telgid, valmistati ette lõkkekoht, välikäimla ja muu vajalik.

Õhtul oli aega väikeseks puhkuseks lõkke ääres, et nautida toitu, mida anti koolist kaasa ja Järva Maleva käest kriisitoiduna. Enamik tüdrukuid sai esmakordselt maitsta ja ise teha kriisitoitu ning ka paki sisu oli justkui vaatamisväärsus, kus üksteisega hakati erinevaid asju vahetama. Samuti arutleti, kust saab puhast joogivett ja millised võimalused on elada sellistes tingimustes.

Poiste õhtusöök valmistati lõkkel grillvorste küpsetades ja katlas keedetud veega tehti kartuliputru. Öösel harjutati telgikütmist ja ahjuvalvet.

Peale õhtusööki pugesid ka tüdrukud telkidesse, kus pidasid aktiivseid vestlusi, mida nii mõnigi polnud väga pikalt teinud. Öine kütmisvalve läks neidudelgi ladusalt ja enamikes telkides püsis tuli hommikuni. Teisel päeval pakiti asjad kokku, tehti omale hommikusöök, puhastati telgid ja orienteeruti tagasi koju.

Peale matka lõppu oli tüdrukutel võimalus anda ka tagasisidet toimunu kohta. Väga palju tuli sealt välja, et esmapilgul veidi hirmutav mugavustsoonist välja tulek ei kutsunud matkama, kuid ollakse tänulikud, et see teekond ette võeti, sest see pakkus uusi kogemusi, tõstis eneseusku, kasvatas vaimu ja aitas kaaslastega rohkem suhelda.

Matk pani poisid sel aastal korralikult proovile, sest erineval maastikul tuli läbida esimesel päeval kaunis sügisilmas 12 kilomeetrit ja teisel lausvihmas veel 7 kilomeetrit. Üksteist toetades saadi sellega vapralt hakkama. Laagripaigas harjutati koostööd ja erinevaid tegevusi ning lõkke ääres räägiti toredaid jutte. Matka lõpus olnud väsinud, kuid õnnelikud näod andsid märku, et tasus minna. Poistega koos matkasid seekord kehalise kasvatuse õpetaja Viljar Pennert ja füüsikaõpetaja Peeter Eek.

Tüdrukute matka korraldavad üheskoos kehalise kasvatuse õpetaja Liisa Gritšenko, huvijuht Merilin Sepp ja sotsiaalpedagoog Evelin Metsis, kes igal aastal saadud heast tagasisidest on valmis üha uuesti ja uuesti selle teekonna ette võtma. Väiksest mõttevälgatusest on saanud tugev traditsioon, mis osalejaid kasvatab, õpetab ja ühendab.

LIISA GRITŠENKO
VILJAR PENNERT
kehalise kasvatuse õpetajad

Seitsme maa ja mere taga...

Muinasjutt on küll üks universaalsemaid tekstiliike, mis on arusaadav lastele üle maailma. Nii arvasid Türi põhikooli B-võõrkeelte õpetajad, kui kevadel ühist, keeli ühendavat muinasjutupäeva planeerima hakkasid.

Alustuseks läheneti muinasjututeemadele kunstitundides. Suurte ja väikeste muinasjutusõprade valminud töödest saime raamatukogu seintele kena näituse. Õpetajatel paluti tuua näitusele oma lemmikmuinasjuturaamatud, mis samuti huvilistele vaatamiseks välja pandi.

Koolipäev algas kolme karu pudruga ja kogu päeva vältel pakuti muinasjuttudest inspireeritud menüüd. Menukamateks osutusid Reinuvader Rebase lemmikroog Rapuntseli salatiga ja eluvesi. Kõige põnevam muinasjutupäeva tegevus oli ilmselt mäng „Muinasjutudetektiivid“. Mängijal tuli otsida koolimajast üles kümme sinna peidetud punkti ning vihjete järgi (kristallkingake, vees hulpiv vannikala jms) ära arvata, milline muinasjutt end seal peidab. Juba hommikul oli märgata koolimajas ekslevat koolidirektorit, kes samuti, lipik käes, mängu läbis. Lisaks nähtavatele tegevustele, näiteks meisterdamine õpetaja Eva juhendamisel, toimus põhitegevus muidugi keeletundides, kus vaadati, loeti ja kuulati muinasjutte ning õpiti keeli muinasjuttude kaudu.

Soome keele tundides kõlasid muinasjutud „Nalle Puh“, „Kuldkihar ja kolm karu“, „Jänes ja kilpkonn“ ning „Punamütsike“. Keelt õpiti muinasjuttude põhjal loodud keelemängude abil.

Saksa keele õppijad tutvusid vendade Grimmide rolliga muinasjuttude talletamisel (üks nende jutukogumikest on kantud UNESCO maailmapärandi hulka) ja uudistasid nende kogutud muinasjutte „Okasroosike“, „Rapuntsel“, „Lumeeit“, „Konn-kuningapoeg“ ja „Lauake, kata end!“. Kuuldu-nähtu andis inspiratsiooni paeluvate joonistuste sünniks. Mängiti nutivaba muinasjutu-Kahooti ja lauldi imekaunist Okasroosikesest.

Vene keele tundides vaatasime muinasjuttudel põhinevaid multifilme „Hunt ja seitse kitsetalle“, „Maša ja kolm karu“, „Saabastega kass“, „Kuldkalake“, Muinasjutt tsaar Saltaanist”, “Lendav laev,” Metsa kroonika” ja „Kakuke“. 6. ja 7. klasside, mille põhjal õpilased joonistasid nähtud muinasjuttude kangelasi ja 7. klassi õpilased kirjutasid lühikokkuvõtte muinasjutust. Põnevust pakkus ka muinasjututeemalise bingo mängimine.

Lisaks teistmoodi õppimisele pakkus muinasjututund võimalust südamlikeks aruteludeks ja ka pisarateni naermiseks. Muinasjutupäeval sai hääletada oma lemmikmuinasjutu poolt. Neid on Türi põhikooli õpilastel lausa kaks: „Kolm põrsakest“ ja „Saabastega kass“.

Suured tänusõnad abilistele: TPK õpilasesindus, kokad ja kõik õpetajad, kes oma tundides sel päeval muinasjutte kasutasid. Kuni lugeja mõtiskleb oma lemmikmuinasjutu üle, avaldame ühe saladuse: „Muinasjutudetektiivide“ mängus kasutatud Rapuntseli pikk pats oli meil ehtne ja kuulus ühele Türi põhikooli õpetajale!

TÜRI PÕHIKOOLI B-VÕÕRKEELTE ÜHENDUS

Õue - igatahes!

Türi põhikooli õpetajad Erasmus+ projektiga Taanis

Türi on armas väikelinn, mille looduslik keskkond pakub üldjuhul kõike vajalikku, et inimesed end siin hästi tunneksid. Kas me oleme osanud seda kasutada, mis meil juba on; kuidas tänapäeva õpilasi loodusega tugevamini siduda, et toetada eluks vajalike oskuste omandamist; kuidas erinevaid aineid koolis loomulikumalt lõimida? Nendele ja paljudele teistele küsimustele oleme aruteludes pidevalt vastuseid otsinud ja erinevaid võimalusi ka katsetanud, ent seekord avanes tänu Erasmus+ projektile võimalus minna kaugemale, et näha, kuidas ja mida teised Euroopas teevad.

Türi põhikooli õppearendusjuhi ja inglise keele õpetaja Evely Siimsoo ning toidusalu aedniku Marian Nummerti eestvedamisel said õpetajad 19.-23. oktoobril külastada Taani väikelinna Gørding. Seal olevas põhikoolis toimib tugev ainetevaheline lõimingõpe ning väga suures osas on fookus õuesõppel ning looduskeskkonna kasutamisel õppetöös. Seda suunda veab koolis tõeliselt suure südamega õpetaja Christian Lykou, kellega on õpilased õues iga ilma ja tujuga. Tema initsiatiivil on kooli ümbruses permakultuuril põhinevad loodusalad kui metsamängumaad, kus saab teha just seda, mida iga lapse hing vajab, ehk siis joosta ja ronida, uudistada, otsida ja leida, avastada, meisterdada. Need ongi tegevused, mille käigus toimub loomulik õppimine ja omandatakse vajalikud sotsiaalsed ja ainealased pädevused. Õpetajate omavahelises koostöös on leitud toimiv süsteem, mis õpet toetab nii, et kõik toimub kaasavas rahulikus kulgemises. Pikad tunnid soodustavad keskendumist ja õuevahetunnid igasuguse ilmaga aitavad taastada vaimseid jõuvarusid. Kui viisakad ja tasakaalukad on õpilased, kui avatud suhtlejad! Särasilmsed noored, kellele ühtlasi nende sõnul väga meeldib koolis käia, algatasid sisukaid vestlusi ja kutsusid külalisi oma tegevustest osa võtma.

Lisaks Taani õpetajate töövarjutamisele said Türi põhikooli õpetajad ülevaate piirkonna vaatamisväärsustest, tutvusid Ribe linna arhitektuuriliste pärlitega, õnnestus osa saada austrisafarist ning paljust muust meeldejäävast. Ringi sõites oli äratundmishetki, et kohati on maastik väga kodune, seega Eesti ja Taani sarnanevad palju rohkem, kui esialgu arvati.

Viis päeva koolis andsid inspiratsiooni ja meelekindlust, et saame väga palju ära teha, kui tahame. Igaüks hakkas mõtlema, millest võiks kohe alustada, mida juba saaksime proovida ja kuhu võiksime mõne aja pärast jõuda. Meil on kooli ümbruses piisavalt õuesõppepaiku, mida saaksime leidlikumalt selle tarvis kasutada. Toidusalu on juba praegu väikest avastusretke ja toetavat keskkonda pakkuv ala, et mõtestada meie suhet loodusega. Millest alustada? Mingem õue ja nautigem Türi sügisilma!

ANNELI TALVISTE
eesti keele ja kirjanduse õpetaja, Erasmus+ projektis osaleja

Toomas Tamm: pühendunud Türi inimeste tervisele

Tänavune Türi valla aukodanik on Türi tervisekeskuse juhataja ja perearst Toomas Tamm. Toomas on Türi inimeste tervisega tegelenud juba aastast 1992, kui ta noore arstina suunati Türile ning temast sai siinse polikliiniku juhataja. Seega saab tal järgmisel aastal kokku juba 35 toimekat arstiaastat siinse kogukonna ravitsemisel.

TEET REIER

Kolmkümmend viis aastat on üsna pikk aeg. Ja seda eriti ühes kohas töötades. Ometi on nii, et kui panna näiteks Toomas Tamme nimi veebiotsingusse, siis on vasted üsna visad tulema. Võimalik, et osa süüd selles on nimekaimudel, kellest üks on ettevõtja, teine tuntud uroloog jne. Pole ju perenimi Tamm mingi haruldus, neid väikeses Eestis ikka jagub.

Aga tuleme nüüd meie Toomase juurde. Kui lepin temaga kokku kohtumist väikeseks jutuajamiseks, siis vaatab ta oma märkmikku ja ütleb, et lihtsam on see kohe ära teha, lähipäevil siis. „Sest ega seda aega kusagilt juurde ei tule. Kui kabinetis vastuvõtt läbi, ootavad muud administratiivsed toimetused ja nii-öelda kodutööd," sõnab ta.

Arstiteaduskond oli loogiline valik

Jõgeva on see koht, kus Toomase vanemad kokku said. „Mõlemad olid tegelikult hoopis mujalt pärit, sõjaaja lapsed, küüditatud jne. Minu esivanemad olid läinud kunagi Peipsi taha paremat elu ja eelkõige maad otsima. See juhtus kunagi ju tuhandete Eesti peredega, kes rändasid kodumaalt kaugele. Ikka lootuses maad harida, seda ju siinmail nappis."

„Meid oli peres kolm venda, mina siis pesamuna. Üks vanematest vendadest on tänaseks kahjuks lahkunud. Lapsepõlv ja kooliaeg möödusidki mul Jõgeval," räägib Toomas. „Ülikool tundus igati loogilise valikuna. Miks aga just arstiteadus, seda täpselt ei teagi. Meil peres eeskujusid sellelt erialalt polnud. Ja kuna minu esimesele eelistusele ülikoolis toimus vastuvõtt üle aasta ja just oli vaheaasta, siis arstiteaduskonda ma kohe peale kooli õppima asusingi."

Kui pärin Toomaselt, mida põnevat või isegi seikluslikku on tudengielust meelde jäänud, siis selgub, et esimesed ülikooliaastad elas ta hoopis üüripinnal ja tormilisest ühikaelust osa ei saanud.

„Mingi hetkel tekkis mul huvi erinevate kehatreeningute vastu, tai chi, jooga. Tollel ajal hakkasid need õpetused vaikselt ka meile jõudma. Mäletan, et otseselt keelatud need polnud, küll aga tuli sellega tegelemiseks tihti asukohta vahetada. Ühesõnaga neid ikka eriti ei soositud ja ruumide omanikud katsusid meist vabaneda. Aga see on üks harrastusi, millega ma olen tänaseni seotuks jäänud. Tugevdavad nii keha kui vaimu."

„Ülikooli lõpetasin ravi erialal. Aasta peale kooli lõppu olin Tallinnas internatuuris teraapia erialal. Siis sain suunamise Paide haiglasse. Kuna seal mulle otseselt kohta polnud pakkuda, saadeti mind Lehtsesse ambulatooriumi juhatajat asendama seniks, kui too lapsega kodune on."

„See ametikoht oli alustavale meedikule ikka paras väljakutse. Seal tuli tegeleda absoluutselt kõigega, mis meditsiinivaldkonda puutus. Sain sealt lühikese ajaga korraliku kogemuse."

„Kui sealne arst tööle naasis, siis pakuti mulle kohta Türil. Toona oli siin polikliinik, lisaks veel Tolli tänava nakkushaigla, millest hiljem sai õendusosakond ja veelgi hiljem müüdi hoone maha. „Nii saigi minus 1992. aasta alguses Türi polikliiniku peaarst. See tähendas tollal, et rohkem tuli tegeleda juhtimise poolega, maja hooldamise korraldamise jms tegevustega, kui inimeste nõustamisega."

Uus maja parandas töötingimusi

Puhtalt huvi pärast laenutan raamatukogust 1992.-1993. aasta Järva Teataja ja Türi Rahvalehe, aga suurt sealt midagi leida pole. Ühest artikli-jupist leian Toomase kommentaari suhkruabi jagamise kohta Türi linna lastele (jah, lugesid õigesti, oli aeg, mil nappis toiduaineid, sealhulgas ka suhkrut, ja siis tuli seda välisabi korras saadud magusaainet polikliiniku kaudu lastele jagada ja nagu ikka, seda kõigile ei jagunud).

Lisaks leian viite 1993. aastal toimunud kohalike omavalitsuste valimistele, kus Toomas on osalenud valimisliidu Türi Tee nimekirjas ning saanud 31 häält. Värskelt Türile tulnud inimese kohta on see päris kena tulemus, arvan ma.

Ja sealt edasi on Toomas juhtinud polikliinikut, perearstikeskust ning alates 2019. aastast värskelt valminud Türi tervisekeskust. Õigemini on see Türi tervisekeskus OÜ, mis koondab siin ja Kärus tegutsevaid perearste. Osaühingu tegevust Toomas juhibki. Lisaks temale on kolmeliikmelises juhatuses ka Piia Tamm ja Liivi Roosileht.

„Lausa uskumatu, et meil läheb uues maja juba seitsmes aasta," ütleb Toomas. „Võrreldes vana polikliinikuhoonega on arstide töötingimused oluliselt paranenud. Vahest nii soodne pole küll asukoht, mis enne asus kesklinnas, aga minu arvates on Türil ikkagi kõik vajalik käe-jala juures ja veidike pikem kõnnitiir ei tee tervisele kunagi paha."

„Kui vaadata kolmekümne aasta tagusesse aega, siis eks inimeste tervisemured ole ka muutunud. Kuigi erinevad tänapäevased nutiseadmed peaksid meie elu kergemaks tegema ja tekitama lisaaega, siis tundub, et meil aega üha enam napib, aega iseendale, oma perele, harrastustele. „Tunnistan isegi, et seoses töökoormusega ei saa niipalju kui tahaks tegeleda näiteks joogaharrastusega või saada täis päevast kõnninormi. Kogu oma vaba aja ehk siis puhkepäevad veedan ma Pärnu kandis. Ega see pensioniaegki teab kus mägede taga pole, eks kui ta ükskord käes on, siis vaatab, mis edasi saab. Täna aga rühime ikkagi sinnapoole, et tervisekeskuses saaksid inimesed oma tervisemuredele lahendused või siis vähemalt vastused ja võimalikud suunamised erialaarstide juurde. Proovime oma tööd esmatasandil võimalikult hästi teha, sest sellest sõltub ikka väga palju."

Lõpetuseks tahan öelda, et ka kolleegid peavad Toomasest lugu: eelmisel aastal, tema sünnipäeval, korraldati talle äge üllatuspidu, kuhu olid lisaks tuttavatele-kolleegidele õnnitlema saabunud ka erinevad „kuulsused" presidendist paavstini ja nunnast rokkstaarini.

Tehnoülevaatus ei pea olema tüütu kohustus

› amservauto.ee/paide

AMSERVIS TEEME SELLE SINU JAOKS MEELDIVAKS

+ Igale kliendile kaasa **tasuta 4 l klaasipesuvedelikku**
+ Igal nädalal loosime külastajate vahel **tasuta auto käsipesu**

AMSERV PAIDE TEHNOÜLEVAATUS
KÕIKIDELE MARKIDELE

Sõiduautodele
Kaubikutele
Mootorratastele
Haagistele
Põllutöömasinatele

Prääma tee 11d
Telefon 650 2137
tehno.paide@amserv.ee
E-R 8-18, L 9-14

Tehnoülevaatuse saad broneerida 2 kuud enne ülevaatuse kehtivuse lõppemist amservauto.ee/broneeri või skaneerides kõrvalolevat koodi.

AMSERV

RAAMATUKOGU UUDISED

Türi valla raamatukogudes jagub novembris põnevaid tegemisi

November toob Türi raamatukokku ja selle haruraamatukogudesse mitmekesise valiku sündmusi nii lastele kui ka täiskasvanutele. Kavas on kirjandus- ja ajalooõhtud, kohtumised kirjanikega, raamatuklubid, meisterdamised, näitused ning tehisaru koolitused. Tegevust jagub igas vanuses huvilistele.

Kirjandusõhtud, kohtumised ja ajaloolised rännakud

1. novembril kell 15 toimus Kabala raamatukogus hingedeaja luule- ja lauluõhtu „Vaikuses on tee“, kus oma loomingut esitas Taiga Laur. 21. novembril kohtub Türi raamatukogus lugejatega kirjanik Elo Selirand ning 26. novembril kell 12.15 on Kabala raamatukogus külas kirjanik Contra ehk Margus Konnula.

Oisu raamatukogus jätkuvad koostöös MTÜga OKAS ajalooõhtud. 5. novembril rääkis Valdu Välimäe Kärevere külast ja Oisu valla tegemistest ning 12. novembril tutvustab Jaanus Marrandi Alliku valla ajalugu. 3. novembril avati Türi raamatukogus Eesti vabaõhumuuseumi rändnäitus „Raudteemajade saatus“, mis tutvustab Eesti raudtee ajalugu ja raudteearhitektuuri. Heiki Pärdi koostatud väljapanek annab ülevaate ajalooliste jaamahoonete, raudteelaste elamute ning kõrvalhoonete käekäigust alates 1960. aastate lõpust kuni tänapäevani. Näitus jääb avatuks 30. novembrini.

Lastele lugemist, meisterdamist ja liiklustarkust

7. novembril kell 11 toimub Kahala raamatukogus lastehommik „Loeme ja meisterdame“. 2.–26. novembrini saavad Kabala raamatukogu lugejad liiklusnädala raames oma teadmisi proovile panna liiklusviktoriinis, kus osalejatel on võimalus võita auhindu. Väätsa ja Türi raamatukogus toimub liiklusnädal 9.–13. novembrini.

Kabala raamatukogu koostöös Krõlli lasteaia lastega alustab esimest korda „Lugemisisu“ programmiga. „Lugemisisu“ tunnid toimuvad ka teistes raamatukogudes. Lisaks tähistatakse Põhjamaade kirjanduse nädalat ettelugemistega ning korraldatakse mitmesuguseid lastele suunatud ettevõtmisi.

Tehisaru koolitused ja kogukondlikud kohtumised

Jätkuvad tehisaru baaskoolitused, kus huvilised saavad tutvuda tehisintellekti kasutamise võimalustega. Koolitused toimuvad 3. ja 17. novembril Türi raamatukogus, 18. novembril Väätsa raamatukogus ning 21. novembril Käru raamatukogus.

Novembrikuu tegevuste hulka kuuluvad ka raamatuklubide kohtumised, Käru kudumisring „Koo&Loo“, memmeklubi ning raamatukogutunnid eakatekodudes. 28. novembril ootab huvilisi lauamängulaupäevak, mis pakub võimalust ühiselt aega veeta ja mängurõõmu nautida.

Väätsa raamatukoguhoidja esitati üleriigilisele tunnustusele

Türi raamatukogul on põhjust rõõmustada, sest Väätsa raamatukoguhoidja Liina Orav (pildil) esitati nominendina Eesti raamatukoguhoidjate ühingu tunnustusele „Aasta maaraamatukoguhoidja 2026“.

Alates 2024. aastast Väätsa raamatukogus töötanud Liina on toonud raamatukogu igapäevaellu värskeid ideid ja ettevõtlikkust. Ta teeb tihedat koostööd kohalike asutustega, innustab lapsi lugema, korraldab eakatekodus raamatukogutunde ning tutvustab raamatukogu tegemisi aktiivselt sotsiaalmeedias. Tema eestvedamisel on Väätsa raamatukogust kujunenud elav ja avatud kogukonna kohtumispaik.

Liina kandidatuuri esitasid Türi valla raamatukoguhoidjate toetusel Türi raamatukogu direktor Eve Rõuk ja Järvamaa keskraamatukogu direktor Jane Kiristaja.

Ootame kõiki raamatukogude tegemistest osa saama! Täpsemat teavet sündmuste, toimumiskohtade ja kellaaegade kohta leiab raamatukogude infokanalitest.

TÄHELEPANU! Novembri viimasel nädalal on raamatukogu lahtiolekuajad muudetud: oleme 25.11 avatud ja suletud 27.-28.11. Toimub suve lõpus ära jäänud põrandate suurpuhastus.

Näituse KUNST 2.0 avamisel pakkusid kogujad Kristjan Männa ja Jan Raudsepp temaatilist jooki, mille sildil ilutses KUNST 40 kraadi.
FOTO: TEET REIER

3 küsimust kunstikogujatele

23. oktoobril avanes Türi kultuurikeskuse galeriis näitus KUNST 2.0. Tegemist on teise väljapanekuga Jan Raudsepa ja Kristjan Männa kunstikogudest. Esimest osa sai näha aastapäevad tagasi. Kui toona oli väljas umbes nelikümmend tööd, siis nüüd on neid tunduvalt rohkem - üle seitsmekümne. Teemaks on loomulikult Eesti kunst läbi aegade, alates baltisakslastest ja lõpetades popkunstiga.
TEET REIER

Vaadates viimati Eesti kunstnike liidu korraldatud oksjonit, kus hinnad tõusid üle paarisaja tuhande euro, siis kuidas Teile kui kogujatele tundub: kui väärtustatud on kodumaiste kunstnike looming just omal maal?

Jan Raudsepp: kujundina kõlab „kunstioksjon“ ja „hinnad tõusid“ väga intrigeerivalt, argipäev on aga see, et mainitud hinnatasemeid tegeva kunstituru osa on Eestis väga piiratud. Ei saa salata, et hästi sihtides ehk ostetavaid töid hästi valides, saab oma sääste inflatsiooni vastu kaitsta - piiratud arv ajatut klassikat. Kuid kunsti ostes soovitaksin siiski lähtuda soovist end ümbritsevat ruumi kaunistada ja teha otsuseid selle järgi, mis meeldib, kõnetab ja sobib.

Säästude kasvatamiseks sobivad paremini erinevad rahaturu instrumendid. Paraku peab möönma, et Eesti kunstiturg on suuresti siseriiklik, seda kahtlemata objektiivsetest asjaoludest lähtuvalt. Paljud andekad kunstnikud ei pääsenud omal ajal Eestist välja lääne poole ja kas siiski...? Jätaks vastavasisulise pikema analüüsi päris spetsialistidele. Jääb ainult loota, et nüüdisaegsed autorid suudavad oma töid ka väljapoole Eestit müüa ning saavutavad laiema ajatu kuulsuse.

Kristjan Männa: Eesti klassikute kunstmaal ja graafika on olnud väga väärtustatud, vaeslapse osas oli skulptuur, mis on teinud õnneks viimastel Eesti oksjonitel korraliku hinnahüppe. Fenomen on, et tuntud autorite Wiiralti, Arraku, Eelma, Mutsu, Leisi jt graafiliste lehtede hinnad võivad küündida Eesti oksjonitel isegi kümnetesse tuhandetesse eurodesse - sellist hinnaskaalat Skandinaavia ja Põhja-Euroopa oksjonitel nüüdisaegse trükigraafika puhul ei kohta.

Kas Teil on ka mõni lemmikautor või stiil, näiteks maal, graafika vm? Kas lemmikute töid on kunstiturult lihtne leida?

Jan Raudsepp: lähtun kogumisel sellest, et kõik, mis ostan, peab saama ka seinale ehk nähtavale ning see ei tohi koormata ei ruumi, kus teosed on, ega seal viibijaid.

Vaieldamatuks lemmikuks on Eduard Wiiralt`i naisaktid, Vello Vinn´a graafika, viimasel ajal olen avastanud Marje Taska ning loomulikult hoian silma peal maalikunstnik Margus Tiitsmaa tegemistel. Olles hobi korras kutseline kalur, kõnetab mind igasugune mere- ja kalandustemaatika. Selle leidmisega on nii, kes otsib, see leiab.

Kristjan Männa: Loomulikult on oma lemmikautorid ja perioodid nende loomingus. Herald Eelma puhul näiteks tema popilikud linoollõiked 60date lõpp 70dad, Jüri Arraku 70date linoolid on väga toredad ja tema kui õppinud metallikunstniku ehted on super. Evald Okase reiside perioodi graafika, Vive Tolli 60date graafika.

Meeldib Viljandiga seotud perekond Härmade looming. Maalikunsti päris meeldimise järgi lubada omale ei saa, siin tuleb sobivas hinnaskaalas tööde leidmisega rohkem vaeva näha või otsida unustatud, aga heatasemelisi autoreid, näiteks Edgar Voss, Roman Mänd jne. Noorematest autoritest meeldivad kunstnikud, kes on hea kunstilise taseme suutelised viima lõppmaterjali, erinevad graafikatehnikad, virtuooslikud maalid ja kompositsioonid klassikalistes maalitehnikates, lõppmaterjali (kivi, metall, klaas, puit) viidud skulptuurid. Nn ideekunst, ühekordsed projektid ja materjali kulutamine suureformaadiliste tööde puhul ei kõneta. Hea kunsti leidmine on alati keeruline.

Kas on lootust, et järgmisel aastal jõuab vaatajate ette ka kolmas näitus, KUNST 3.0?

Jan Raudsepp: Hea küsimus! Tõenäoliselt mitte. Samas olemasolevaid näituseid võiks ka teistes Eesti nurkades eksponeerida.

Kristjan Männa: Tänase seisuga järgmisel aastal vast mitte, et aga 3.0 päris tulemata jääb, ei luba. Pigem kunagi hiljem.

Türi Perepesa pälvis Järvamaa AASTA ÕPITEO 2026 tunnustuse!

Tunnustuse sai meie kogukondlik vanemahariduse süsteem: kõik need toredad kohtumised, koolitused, vestlusringid, Empside ja Papside klubid ning ühised ettevõtmised, kus oleme saanud koos õppida, kogemusi jagada, naerda ja vahel ka oma muresid kurta.

Aga teate, mis on selle kõige juures kõige olulisem? INIMESED! Me tahame Jannega südamest tänada kõiki meie armsaid emasid, isasid, vanaemasid, vanaisasid ja lapsi, kes on leidnud tee Perepessa. Aitäh, et tulete, usaldate, jagate oma mõtteid, küsite, arutlete ja olete osa meie Perepesa perest!

Suur aitäh meie imelistele koolitajatele, juhendajatele ja koostööpartneritele, kes on oma teadmiste ja oskustega panustanud.

Ja aitäh kõigile, kes on meid toetanud, julgustanud ja meie tegemistesse uskunud!

Me usume, et lapsevanemaks olemist ei pea õppima üksi. Vahel piisab ühest heast vestlusest, toetavast sõnast või teadmisest, et kellelgi teisel on täpselt samasugused rõõmud ja mured.

Suur aitäh, Türi vald, et usaldad meid, toetad meie tegemisi ja annad võimaluse uusi ideid ellu viia!

Südamlik tänu SA Järvamaa ja Eesti täiskasvanute koolitajate assotsiatsioonile Andras, et märkate ja väärtustate täiskasvanute õppimist! See tunnustus kuulub meile kõigile!

Meie Jannega oleme igatahes väga õnnelikud ja tänulikud! Ja eks see tunnustus annab veel rohkem indu, et uusi ja põnevaid asju ette võtta!

Sest nagu ütleb ka meie auhinnakotil olev kiri – „Õnneks on vaja õppida!“

Suur-suur AITÄH teile kõigile!

JANE JA JANNE TÜRI PEREPESAST

Türi spordikoolis õpib uuel õppeaastal 225 noort kaheksal spordialal

Türi spordikoolis alustas uut õppeaastat 225 õpilast. Türi spordikooli õppejuhi Janika Vingeli sõnul on õpilasi tänavu eelmise aastaga võrreldes kümne võrra rohkem. Türi spordikoolis saab treenida kaheksal spordialal: vibusport, võrkpall, orienteerumine, maadlus, kergejõustik, ujumine, jalgpall ja ratsutamine.

Uued treenerid

Sel õppeaastal alustasid spordikoolis uute treeneritena ujumistreener Risto Kadalipp ja kergejõustikutreener Gert Valdsalu. Mõlemad on oma treeninggrupid kokku saanud ja õppetöö käib täies mahus. Risto Kadalipu sõnul on esimesed kaks kuud läinud kiirelt ja positiivselt. „Treeninggruppidesse on tulnud väga mõnus hulk lapsi ja isegi neid, kes varem ei ole ujumistreeningutega kokku puutunud, kuid vees olemine neile meeldib," ütles ta. Suurimaks õnnestumiseks peab ta just huviliste hulka ning lastelt pärast igat treeningut saadud positiivset tagasisidet.

Suurim väljakutse on Kadalipu sõnul laste erinev ujumisoskus: treening tuleb läbi viia nii, et see sobiks kõigile korraga. „Olen püüdnud selle lahendamiseks kasutada mängulisi ja ühistreeningu meetodeid, mis lastele on ka väga meeldinud," lausus ta. Tulevikus soovib Kadalipp pakkuda lastele mitmekülgset ja huvitavat ujumistreeningut, mis arendab füüsilist vormi ja parandab ujumisoskust. Plaanis on minna oma treeninggrupi lastega ka võistlema. „Töö selle nimel käib," ütles ta. Uusi huvilisi ootab ta samuti: basseinis on ruumi ja „vesi on lahe".

Treeningud ja treenerid

Treeningud toimuvad Türi spordihoones, ujulas ja staadionil, terviseradadel ning teistes spordialadele sobivates paikades.

Treeninguid juhendavad:
vibusport: Maarika Jäätma
võrkpall: Ilmar Mõttus ja Villi Vantsi
orienteerumine: Kaarel Kallas
maadlus: Jaanus Kopolovets
kergejõustik: Veiko Valang, Liisa Gritšenko ja Gert Valdsalu
ujumine: Risto Kadalipp
jalgpall: Kristo Kiik
ratsutamine: Maie Kukk

Kuidas liituda

Spordikooliga saab liituda ka õppeaasta jooksul. Sobiva spordiala leidmiseks ja treeningutega alustamiseks tuleb võtta ühendust vastava treeneri või Türi spordikooliga.

Treeningrühmade, treenerite ja treeninguaegadega saab tutvuda Türi spordiklubide liidu kodulehel.

Sügisesed toimetamised Retla-Kabala koolis

Oktoobrikuu algas rahvusvahelise muusikapäevaga ja Retla-Kabala kooli õpilased said tänu muusikaõpetajale tuttavaks huvitavate löökpillidega. Õpetaja Karol-Adele tõi lastele vaadata ja läbi väikese minikontserdi ka kuulata ksülofoni. Lisaks tutvuti ka marimba ja vibrafoniga. Õpetaja rääkis pillide ehitusest, tööpõhimõtetest, sarnasusest ja erinevusest.

Üks oodatuimaid üritusi oktoobris oli õpetajate päev. Viimase klassi õpilased olid selleks põhjalikult valmistunud - tunniplaanid olid just selleks päevaks sobivaks muudetud, kõik ainetunnid ette valmistatud ja kõik pärisõpetajad kutsuti aktusele. Ka aktuse viisid läbi õpilased, kes said sel päeval õpetajarollis tegutseda. Õpetajad ise said sellel päeval tegeleda selliste asjadega, millega tavalisel tööpäeval tegeleda ei saa. Näiteks toiduvalmistamisega, mille järel võõrustati valminud mõnusa soolase ja magusa ampsuga lasteaia kolleege. Õpilaste endi hinnangul oli see oktoobrikuu toredamaid sündmusi. Kuuendikud mainisid, et õpetajate päev andis võimaluse tunnetada õpetaja töö vastutust ja mõisteti, kui keeruline see töö tegelikult võib olla.

Pimedat aega on järjest rohkem ja sellega seoses pöörati koolis rohkem tähelepanu pimedas liikumisele ja liiklusohutusele üldiselt. Teemanädala „Liiklen ohutult" raames toimusid eri õppekohtades helkuripäevad, kus erinevate tegevustega kinnistati nii lasteaia- kui koolilaste teadmisi helkuri vajalikkusest. Lisaks said lapsed oma teadmisi proovile panna erinevate liiklusalaste mängudega.

Retla-Kabala kooli- ja lasteaiapere võttis osa ka toredast Tartu mänguasjamuuseumi algatusest - võta karu tööle kaasa päevast. Valdaval enamusel lastest ja ka täiskasvanutest oli kaasas väiksem või suurem kaisukaru, kes päeva koos omanikuga veeta sai.

Leivapäev tõi palju elevust tänu Eesti Pagari poolt degusteerimiseks antud kahekümne viie erineva saia- ja leivatoote maitsmisele. Lemmiktooteks osutus nii kooli- kui ka lasteaialaste hulgas ühes õppekohas kartuli ja röstsibula pehmik ja teises peedi-porgandi-pastinaagi pehmik. Lisaks käidi külas Samliku Pekkeris, kus tegusad pagarid tutvustasid, millest ja kuidas valmistatakse pagarikoja tooted.

Rahvusvahelisel õunapäeval said

õpilased õuevahetunnis mängida maastikumängu, kus tuli meeskonnana leida peidetud õunad ja auhinnaks oli maitsev ja kodune Tellissaar. Õpilased said käe valgeks ka õunamoosi valmistamises - õunte puhastamisest kuni purki jõudmiseni, kõik sai ise tehtud.

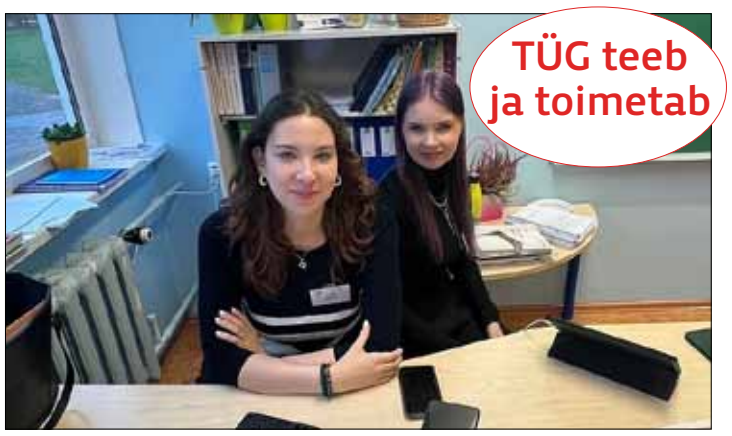
Söögitegemise kogemusi koguti ka koolikoka juhendamisel värsketest aegviljadest püreesupi tegemisega. Kui muidu oli õpilastele sellise konsistentsiga supp võõras ja pigem välditav söök, siis enda tehtu maitses imehästi ja võeti juurdegi. Lisamaitseks praeti supile panemiseks peekonit ja saiakuubikuid. Ka seemnetega sai supi maitset rikkalikumaks muuta. Lõpetuseks tehti suu magusaks enda küpsetatud muffinitega.

Kuna oktoober oli aastateema „Rändame ringi" lõikes pühendatud Järvamaale, siis õpilased said võimaluse reisida Kirde-Järvamaale, et külastada Kallaste hobitalu ja matkata Norra allikate radadel. Teel sihtkohta ja tagasi sai tutvuda huvitavate asukoha siltidega, korrata teede asendit uurides sirg- ja kõverjoont, võrrelda asukohtade vahemaid ja palju muud. Peale kogemuste kogumist said lapsed enda teadmised Järvamaast panna paberile omaloominguna pildi, jutukese või luuletuse näol. Kõigist valminud töödest tekkis ühine virtuaalne kunstinäitus. Küll aga jäetakse loodud materjal õppehoonetes õpilastele nähtavaks terve õppeaasta vältel. Enne kooli algust joonistasid õpetajad kooli seinale ka suure Eesti kontuurkaardi, mida järk-järgult, erinevaid piirkondi avastades, täiendatakse kohanimede ja muu olulise infoga. Õpilastel on võimalik kaardil olevaid takjakinnitustega lisatud kohanimesid eemaldada ja enda teadmisi mööda minnes kontrollida, proovides neid õigetele kohtadele tagasi asetada.

Vaheajale mindi vastu juba traditsioonilise mälumänguga. Teemadena oli kajastatud sel kuul lähemalt uuritud teemad: koduvald, Järvamaa, Eesti huvitavad paigad, liiklus ja seened. Vaheajal said osad õpilased võimaluse osaleda Rakett Juuniori võistlusel.

Lasteaedu külastas oktoobris päästeamet programmiga „Tulest targem". Lapsed said teadmisi läbi praktiliste läbimängude ja tutvuti ka tuletõrjeautoga. Ettelugemise päeval käis külas raamatukoguhoidja, kes luges lastele ette huvitavaid lugusid.

Tunneme Retla-Kabala kooli ühise perena heameelt ja uhkust oma lasteaiaõpetaja Betti Meister´i üle, kes valiti Türi valla hariduspreemia laureaadiks. Koolina saime tunnustuse Järvamaa tervisefoorumil „Parim koolitoit 2025" ja Koolitoidu liidu poolt Moostes „Kooliresto 2025" tiitli näol.

Oktoobri alguses toimunud traditsioonilisel õpetajate päeval said abituriendid proovida nii õpetajaametit kui ka kooli juhtimist. Koolijuhi, õppejuhi ja teiste juhtkonnaliikmete rolli astunud abituriendid pidasid ka juhtkonna koosoleku, kus arutati tuliselt õppekava ning tehti ettepanekuid selle muutmiseks.

28. septembrist 2. oktoobrini osalesid Türi ühisgümnaasiumi noored Hanna Marie Mandre, Karola Marist, Janette-Liis Jäätma ja Marta Roosme ning koolijuht Katrin Puusepp Szczecinis Poolas rahvusvahelises projektis „ART is Green". Lisaks Eesti ja Poola õpilastele osalesid projektis ka noored Portugalist, Rumeeniast, Türgist ning Kreekast. Nädala jooksul avanes osalejatel võimalus õppida tundma säästvat eluviisi, kunsti, rohelist tehnoloogiat ning kohalikku loodust ja kultuuri. Programm pakkus osalejatele nii praktilisi töötubasid kui ka õppekäike. Tegeleti bioplastiku valmistamise, tsüanotüüpia, keraamika ning linoollõikega. Külastati Wolini rahvusparki ja Międzyzdroje mereäärset piirkonda, samuti vaadati kaasaegset kunsti TRAFO galeriis. Osalejatel oli võimalus tutvuda ka Szczecini marssali büroo ehk Poola ühe ökoloogilisema hoonega, külastati jäätmete energiaks muundamise tehast (Eco Generator) ning mereteaduskeskust. Projekti üheks meeldejäävamaks hetkeks kujunes rahvusvaheline õhtu koolis, kus vahetati kultuurikogemus. Aktiivne ja hariv nädal lõppes kokkuvõtete tegemise ning tunnistuste jagamisega.

12. oktoobril tähistas Türi ühisgümnaasiumi koolipere vaimse tervise kuud Epp Priimägi naerukoolitusega, kus õpiti naeru abil stressi leevendama ja heaolu toetama. Koolitust kaasrahastas Euroopa Liit LEADER-projekti „Türi valla gümnaasiuminoorte vaimse heaolu toetamine" raames.

RUA tänavakunstifestival otsib Türi vallas maalinguteks sobivaid seinu!

7.–13. juunil 2027 toimub Türi vallas RUA tänavakunstifestival, mille raames loovad kohalikud ja välismaised kunstnikud piirkonda kümmekond seinamaali. RUA ehk Rural Urban Art on rändav festival, mis toob tänavakunsti Eesti väikelinnadesse ja maapiirkondadesse. Igal aastal uues paigas toimuva festivali eesmärk on muuta inimeste igapäevane elukeskkond visuaalkunsti kaudu helgemaks.

Nüüd otsime väiksemaid seinu, mis sobiksid seinamaalide lõuenditeks. Pakkumisi ootame 20. novembrini!

Maalinguks sobiv sein:
• asub avalikus ruumis, näiteks tänava ääres või muus rohkelt külastatavas paigas;
• on 2,5–3,4 meetrit kõrge ja 3–10 meetrit pikk;
• on kaetud korraliku ja terve krohviga;
• on akendeta või mõne üksiku aknaga.

Saada sobivast seinast fotod koos aadressi ja mõõtmetega hiljemalt 20. novembriks e-posti aadressile ruralurbanart@gmail.com. Lisa palun ka kontaktisiku nimi ja telefoninumber.

Väljavalitud seinad saavad uue ilme 2027. aasta juunis RUA festivali ajal. Eelmise üheksa aasta jooksul RUA festivalil valminud seinamaale saab vaadata veebilehel ruafestival.ee.

Rati OÜ
ENERGIALAHENDUSED
SOOJUSPUMBAD ÕHK-, VESI-, MAA
Telefon: +372 518 3495
E-mail: ratienergia@gmail.com
rati.ee
Müük, paigaldus.
Hooldus, remont.
Märgpesu.

TEATED

Türi vallavalitsus teatab projekteerimistingimuste andmise avatud menetluse algatamisest Türi linnas, Näituse tn 14 katastriüksusele (katastritunnus 83701:009:0170) olemasoleva elamu laiendamiseks. Projekteerimistingimuste andmise eelnõu ja sellega seotud materjalidega on võimalik tutvuda ajavahemikul 7.11.2026–22.11.2026 ehitisregistri keskkonnas (link valla veebilehel). Arvamusi eelnõu kohta on võimalik esitada avaliku väljapaneku jooksul ehitisregistri keskkonnas või vallavalitsus@tyri.ee.

Türi vallavalitsus teatab projekteerimistingimuste andmise avatud menetluse algatamisest Türi vallas, Reopalu külas, Raja tn 2a katastriüksusele (katastritunnus 93701:001:0501) elamu püstitamiseks. Projekteerimistingimuste andmise eelnõu ja sellega seotud materjalidega on võimalik tutvuda ajavahemikul 7.11.2026–22.11.2026 ehitisregistri keskkonnas (link valla veebilehel). Arvamusi eelnõu kohta on võimalik esitada avaliku väljapaneku jooksul ehitisregistri keskkonnas või vallavalitsus@tyri.ee.

DETAILPLANEERING

Türi valla Kädva ja Sonni tuulepargi detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu avalik väljapanek ja avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu
Türi valla Kädva ja Sonni külade tuulepargi detailplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu avalik väljapanek toimub 19.10.2026 kuni 4.12.2026 ja sellega saab tutvuda:
• Türi vallavalitsuses (Türi linn, Hariduse tänav 3) tööajal;
• Käru raamatukogus (Käru alevik, Viljandi maantee 17) tööajal;
• Türi valla veebilehel www.tyri.ee Valdkonnad kataloogi „Planeeringud, ehitus ja keskkond“ alamkataloogis „Detailplaneeringud“ menetluses.
Avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu kohta arvamust. Põhjendatud arvamus tuleb esitada kirjalikult (nõutav on esitaja nimi, kontaktandmed ja allkiri) Türi vallavalitsusele aadressil Hariduse tänav 3, Türi 72213 või e-posti teel vallavalitsus@tyri.ee.
Avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu toimub 13. jaanuaril 2027 kell 13-15 Türi kultuurimajas (Türi linn, Hariduse tänav 1) kell 17-19 Käru rahvamajas (Käru alevik, Lao tänav 35).
Türi vallavolikogu 29.03.2023 otsusega nr 38 „Detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“ algatati Türi vallas Kädva ja Sonni külade alal detailplaneering. Detailplaneeringu ala suurus on orienteeruvalt 1397 ha.
Detailplaneeringu ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise algatamise eesmärk on rajada üldplaneeringuga ettenähtud perspektiivsele tuuleenergia alale taastuvenergiapark (tuuleenergia ning elektrienergiasalvestid). Planeeringuga muudetakse maakasutuse sihtotstarbeid osaliselt elektrienergia tootmise ja jaotamise ehitise maaks (vajadusel moodustatakse eraldi krundid) ning määratakse ehitusõigus tuulikute ja energiasalvestite rajamiseks. Planeeringuga lahendatakse ka kruntidele juurdepääsud, teealad, tehnovõrkudega varustamine ning heakorra küsimused. Lisaks määratakse kitsendustega alad ja vajadus maa avalikku kasutusse võtmiseks või servituutide seadmiseks.
Türi vallas Kädva ja Sonni külade tuulepargi detailplaneeringu koostamist korraldab Türi vallavalitsus, detailplaneeringu konsultant on AB Artes Terrae OÜ ja KSH koostaja LEMMA OÜ, detailplaneeringu kehtestab Türi vallavolikogu.

Türi vallavalitsus kogub infot Päästeameti programmi „Kodud tuleohutuks” 2027. aasta taotlusvoorus osalemiseks.
Programmi eesmärk on aidata toimetulekuraskustes inimesi parandades nende eluruumide tuleohutust. Toetus on suunatud eelkõige:
• üle 65-aastastele,
• erivajadusega inimestele,
• peredele, kus kasvab vähemalt üks alaealine laps.
Tegemist on olulise meetmega, mis aitab parandada eluruumide ohutust ja kaitsta abivajajaid tuleõnnetuste eest.
Toetatavad tegevused on:
• küttesüsteemi, sealhulgas gaasiküttеseadme, parandamine, lammutamine, ehitamine või paigaldamine,
• korstnapühkimise teenus,
• ehitise audit,
• elektrisüsteemi parandamine või uuendamine,
• elektriseadme välja vahetamine koos elektrisüsteemi parandamise või uuendamisega,
• elektripaigaldise audit,
• automaatse tulekustutussüsteemi paigaldamine,
• tuleohutust tagava seadme või vahendi paigaldamine.
Palume anda endast märku, kui oled projekti sihtrühmas ja leiad, et eelloetletud tööde nimekirjas on vajalik sinu kodu tuleohutuse tagamiseks. Oma soovist osaleda projektis anna teada telefonil 5333 1869 Astrit Fedoritš või e-post: astrit.fedorits@tyri.ee

Milline peab olema tänavapuu?

Traditsioon istutada teede äärde puid ulatub tagasi vähemalt paarituhande aasta tagusesse aega, kus teadaolevalt vanad roomlased istutasid puid, et luua varju teedel jalutajatele.

Selle põhimõtte võtsid üle renessansiaja aednikud ning tänu laialdasele kasutamisele aiakunstis kandus see edasi juba 18. sajandi lõpul linnaplaneerimise praktikasse. Esimesed puudega haljastatud tänavad Eestis hakkasid tekkima linnade muldkindlustuste kasutuks muutumisel 19. sajandi I pooles.

Läbi ajaloo ei ole puud teede ja tänavate ääres olnud vaid toreduse pärast, vaid need on andnud teel liikujale varju, andnud leevendust vihma, lume ja tuulega ning on suunanud värskemat, jahedamat õhku linna kohtadesse, kus seda võib nappida. Haljastatud tänavate kasulikku mõju inimeste tervisele hakati mõistma 18. sajandi lõpul, mil tekkinud Volkspargi liikumise ajel hakati Euroopas teadlikult looma inimestele mõeldud linnahaljasalasid ning haljastatud tänavaid kui nn linna kopse.

Klassikaliselt on tänavahaljastuse funktsioonideks peetud transpordimüra ja transpordiga seotud saasteainete leviku piiramist, tuulekaitset, päikesevarju, samuti heitgaaside, eelkõige CO2, koguse vähendamist. Tänavahaljastus aitab siduda ka erineva arhitektuurse ilmega hoonestatud alasid, suunata liiklust ja pakub vaheldust ehitatud keskkonnale.

Tänases soojenevas kliimas on linnapuud üks olulisemaid võimalusi kuumasaarte mõju leevendamisel, samuti aitavad mõned puuliigid haarata maapinnast mõningal määral liigvett ja seda läbi transpiratsiooni aurustada, olles üheks liigniiskust leevendavaks mõjuriks.

Linnapuud ei tohi eritada kleepuvaid aineid ega tekitada liigset prahti - tähendab see väikeseid vilju ja võimalikult vähelopsakat lehemassi. Tänavapuud peavad olema vähenõudlikud kasvukeskkonna osas ning peavad vajama võimalikult vähest hooldust. Nende juurestik ei tohi mõjutada ehitatud struktuure, nende võra peab olema linnas liiklejatele ohutu.

Linnapuud peavad pakkuma lisaks kõigele ka silmailu ja elamuslikku linnakeskkonda. Samas eeldatakse, et tänased linnapuud peavad toetama elurikkust, mis tähendab, et nad võiks toetada tolmendajaid, pakkuda elu- ja toitumispaiku traditsiooniliselt näiteks käsitiivalistele, putukatele ja lindudele.

Seega on nimekiri funktsioonidest, mida linnapuud täitma peavad, üsna pikk. Samas kasvukeskkond tänaval puittaimede jaoks äärmiselt stressirohke. Sageli on problemaatiline kasvuruum. Üldjuhul vajavad puud juurestiku normaalseks arenguks jämedalt võttes võra läbimõõdust u 1,5 korda laiemat ala. Paraku on haljasribad või võimalikud muud istutuskohad tavaliselt oluliselt kitsamad, mistõttu juurte kasvuruum on piiratud. Piiratud kasvuruum tähendab väiksemat kasvukiirust, väiksemat pinnase niiskus- ja hapnikupuhvrit ning väiksemat vastupanuvõimet stressile sh haigustekitajatele.

Teiseks peavad tänavapuude võrad olema kujundatud selliselt, et need ei häiriks liiklust. Tähendab see intensiivsemat võrahooldust, mis on puu jaoks lisastress: iga lõigatud oks tähendab puu jaoks väiksemat juurteni jõudvat energiahulka.

Võra ning juurestik kasvavad tasakaalus - ära lõigatud oks tähendab seda, et lõigatud lehemassi võrra jääb nälga juurestik ning mingi osa juurest kuivab. Kuniks oksalõikus piirdub üksikute peente elusokstega, saab puu sellega hakkama. Suuremamahulise oksalõikusega ent tekib ühelt poolt rohkem lõikehaavu, millega puu peab tegelema, suureneb nakatumisoht lõikehaavadest, teisalt kuivab ka rohkem juuri, kuivavad juured hakkavad lagunema ja suureneb seetõttu juuremädanike tekke oht. Puude seisundit kahjustab oluliselt, kui eemaldatakse üle 15% elusast oksamassist, letaalseks võib osutuda üle 40% elusa oksamassi lõikamine.

Kolmandaks mõjutab tänavapuid soolatamine jm saasteained, mis tänavalt aerosoolina või lahustena otse puudele või kasvumulda satuvad. Neist ohtlikum on sool, mille väga väike kontsentratsiooni tõus mullas tekitab olukorra, kus juur ei suuda tekitada piisavalt osmootset õhku ning vett imada, vaid vedelik hakkab imenduma hoopis mulda. Selle tagajärjel hakkavad puud kiratsema või kuivavad. Soola mõju võimendab tänavakeskkonnale iseloomulik mulla kuivus (veepuudus) ning tihenemine. Kasvupinnase puhul on sageli lisaks kuivusele ka kasvupinnase toitainevaesus, mis tingib puu vähenenud kasvu ja vastupanuvõime stressile ning haigustekitajatele.

Neljandaks mõjutavad puid nii tänavaruumile sageli omane külgvari, mille tagajärjel tekib fototropismist tingitud võrade moondumine (puud kavavad valguse poole). Kasvutingimusi mõjutavad ka müra ja vibratsioon.

Täiesti omaette probleemiks on valed hooldusvõtted, hooldusvead ja vandalism, mille kõigi puhul tekitatakse puule haavu ja rebendeid, mille tulemusel satuvad puudesse haigustekitajate eosed. Tüüpiliselt saavad selliselt alguse nii juure- kui tüvemädanikud. Kord juba vigastatud kohast võib mädanik puuliigist ja haigustekitajast sõltuvalt levida kiiresti puu erinevatesse osadesse. Kuigi letaalsete haiguste, näiteks jalakasurm või saaresurm, puhul levivad need haigustekitajad ka muudel viisidel (nt lindudega), tekitavad puude mehhaanilised vigastused haigusaltitele liikidele kindlasti lisaohu. Näiteks juurepessi levikut okaspuudel soodustab oluliselt niidukiga juurte vigastamine, kus seeneeosed viiakse teraga nakatunud puult läbi juurevigastuse tervele puule.

Hooldusega seostub sageli ka vale puude istutamine: võimalikke vigu saab seejuures teha mitmeid, kõige sagedasem on liiga sügavale või liiga kõrgele istutamine. Suureks probleemiks on ka istutusjärgne kastmine, õigemini kastmata jätmine. Enamik üle 2,5 m kõrgusi istutatud puid vajavad nädalas vähemalt 50l vett esimese 2-3 istutusjärgse aasta jooksul. Seda ka vihmadega.

Olukorda komplitseerib ka paljude kodumaiste liikide vastuvõtlikkus haigustele. Nii näiteks ei saa kasutada haljastuses harilikku saart saaresurma tõttu, harilikku jalakat ja künnapuud jalakasurma tõttu, harilikku pärna pärna võrsesurma tõttu, hariliku hobukastani kasutamine on komplitseeritud hobukastanikeerukoi tõttu, hariliku tamme kasutamine on probleemne tamme-äkksurma tõttu jne.

Harilik vaher on seni olnud haiguskindel, kuid võra haabituse järgi on seda keeruline majandada tänavapuuna, sest liigiomaselt kasvatab vaher kahvelharusid; nende vältimine eeldab heatasemelist ja järjepidevat hooldust. Okaspuud on ehk seni olnud üldiselt haljastuses vähemprobleemsed (kui kooreüraskist vaevatud harilik kuusk välja arvata), ent sobivad need vaid laiematele haljasribadele, kus neid ei ohusta juurestikule kanduv sool jm saasteained - okaspuud on soola suhtes ülitundlikud.

Head tänavapuud, mis on suhteliselt vähenõudlikud ja vastupidavad, on näiteks läänepärnad ja suurelehised pärnad. Ei sobi need leheneste tilkumise tõttu parklate ja istumikohtade juurde. Head tänavapuud on ka pihlakad ja pooppuud, kuid oma viljade tõttu ei sobi need taas näiteks parkimisaladele, sama kehtib ka iluõunapuude kohta.

Kõigele eelnevale mõeldes võib öelda, et ideaalset linnapuud ei ole olemas, sest ükski puu ei suuda täita kõiki eelnevalt nõutud ülesandeid ja olla seejuures ilus ning vastupidav. Kui heaks mõni puu konkreetses kohas osutub, sõltub alati kasvukohatingimustest, eelkõige mullastikust, aga ka valgusest-varjust ja kasvuruumi võimalustest - universaalselt igale poole sobivaid liike ei ole. Veel enam, linnatingimustesse sobivate puuliikide nimekiri on üsna piiratud. Seetõttu on tänavaruumis suureks kasvanud heas seisundis linnapuud väga suure väärtusega, mida tuleb igati hoida ja vältida nende juhuslikku kahjustamist.

POLIITILINE ARVAMUSLUGU

Uued ettevõtted ei tule Türi valda iseenesest!

Türi vallal on olemas kõik eeldused, et olla ettevõtjatele atraktiivne paik. Meil on hea asukoht Eestimaa südames, ettevõtlustraditsioonid ja inimesed, kes soovivad siin elada ning töötada, kuid ainult heast asukohast ja võimalustest ei piisa. Kui soovime oma valda uusi ettevõtteid, investeeringuid ja töökohti, peame selle nimel teadlikult ning järjepidevalt tegutsema.

Kui vaatan täna Türi valla arengukava, siis pean kahjuks tõdema, et sisulisi ja konkreetseid tegevusi uute ettevõtete meie valda meelitamiseks on seal vähe. Räägime küll ettevõtluse arendamise olulisusest, kuid küsimus on selles, mida me päriselt teeme, et mõni uus ettevõte otsustaks just Türi valda investeerida.

Mul on hea meel, et minu ettepanekul sai mõni aeg tagasi Türi valla arengukavasse lisatud ettevõtjate ümarlaua loomine. Pean väga oluliseks, et vald suhtleks oma ettevõtjatega regulaarselt, kuulaks nende muresid ja otsiks ühiselt lahendusi. Ettevõtjad peavad tundma, et nad on Türi vallas oodatud ja väärtustatud. Just nemad loovad töökohti ja annavad paljudele peredele võimaluse siin elada. Ilma kohalike ettevõtjate ja nende loodud töökohtadeta oleks meie vallas suure tõenäosusega ka märksa vähem elanikke.

Olemasolevate ettevõtjate hoidmine on ainult üks pool tervikust. Sama oluline on uute ettevõtete ja investeeringute siia toomine.

STEN PERILLUS
Türi vallavolikogu liige, Sotsiaaldemokraatlik Erakond

Olen teinud Järvamaa arengustrateegia tegevuskavasse ettepaneku koostada meie kolmele omavalitsusele ühine väärtuspakkumine, mida saaksime potentsiaalsetele ettevõtjatele ja investoritele tutvustada.

Mida see tähendab? Väga lihtsalt öeldes peab meil olema selge vastus küsimusele: miks peaks üks ettevõtja valima oma järgmise investeeringu asukohaks just Türi valla või Järvamaa?

Me ei saa loota ainult sellele, et ettevõtja avastab ise meie piirkonna eelised. Peame suutma talle pakkuda läbimõeldud terviklahendust, mis sisaldab sobivaid ettevõtlusalasid ja tootmispindu, konkurentsivõimelisi energialahendusi, tuge tööjõu leidmisel ja koolitamisel ning töötajatele elamisvõimalusi. Samuti peab ettevõtja teadma, et omavalitsus on talle asjaajamisel partner, mitte täiendav takistus.

Hea näide sellest, kuidas omavalitsus saab ettevõtluse arengule ise kaasa aidata, on meie naabervald Põhja-Sakala. Suure-Jaanis rajati tööstusala, kus mõõdeti välja sobivad maatükid ning loodi tingimused ettevõtete tulekuks. Tänaseks on minu teada kõik sealsed krundid ettevõtjate kasutuses. See näitab, et kui omavalitsus teeb vajalikud ettevalmistused ja loob ettevõtjatele konkreetsed võimalused, võivad sellele järgneda ka reaalsed investeeringud. Meie naabervald on näidanud, et saab küll, kui on piisavalt tahtmist ja tegutsemist. Miks ei võiks ka Türi vald seada endale eesmärgiks luua uusi ettevõtlusalasid, kuhu ettevõtjatel oleks lihtne tulla ja oma tegevust alustada?

Kui ettevõtja kaalub Järvamaale investeerimist, peab ta saama kiiresti ja konkreetselt teada, millised võimalused siin on ning kuidas kohalik omavalitsus saab aidata tema plaani ellu viia. See eeldab kolme Järvamaa omavalitsuse tihedat koostööd. Me ei peaks omavahel konkureerima iga investeeringu pärast, vaid tegema koostööd selle nimel, et uued töökohad ja ettevõtted jõuaksid Järvamaale. Sellest võidavad lõpuks kõik meie piirkonna inimesed.

Usun, et üks olulisemaid muutusi peab toimuma meie mõtteviisis. Me ei saa jääda ootama, millal mõni investor meie uksele koputab. Peame ise aktiivselt oma võimalusi tutvustama, looma kontakte ja otsima ettevõtteid, kelle tegevus võiks Türi vald sobida. See tähendab sihipärast tööd, konkreetseid eesmärke ja vastutust. Näiteks võiksime seada eesmärgiks, et igal aastal tutvustame Türi valla võimalusi kindlale hulgale potentsiaalsetele investoritele ning töötame aktiivselt selle nimel, et vähemalt osa neist jõuaks reaalse investeerimisotsuseni.

Ettevõtluse arendamine ei ole ainult ettevõtjate küsimus. See puudutab otseselt meie kõigi tulevikku. Kui Türi valda tekivad uued ja hästi tasustatud töökohad, annab see noortele suurema põhjuse pärast õpinguid kodukohta tagasi tulla. See annab peredele kindlustunde siia elama jääda ning loob eeldused, et meie koolides ja lasteaedades jätkuks lapsi ning kohalikud teenused säiliksid. Seetõttu peaks uute ettevõtete ja investeeringute meelitamine olema üks Türi valla selgeid prioriteete, mitte lihtsalt ilus mõte arengukavas.

Olen Türi valla ja kogu Järvamaa tuleviku suhtes väga positiivselt meelestatud. Usun siiralt, et meil on palju rohkem võimalusi, kui me täna ära kasutame. Kuid viimased aastad on näidanud, et iseenesest ei juhtu midagi.

Meil on võimalus muuta Türi vald paigaks, kuhu ettevõtjad tahavad investeerida, noored soovivad tagasi tulla ja pered oma tulevikku rajada. Aga selleks peame soovidest jõudma konkreetsete tegudeni.

Võimalused on olemas. Nüüd tuleb need ära kasutada!

Komisjon käis külas Kehtna vallas

Türi vallavolikogu seltsitegevuse- ja maaelukomisjon käis 19. oktoobril külas Kehtna vallas. Kohtumine toimus Järvakandi alevis. Meid võõrustasid kohaliku kogukonnakomisjoni esimees Mikk Merekivi ja Kehtna vallavanem Eire Endrekson. Mikk Merekivi oli komisjoni jaoks kokku pannud põneva programmi, kuhu kuulusid matk Järvakandis, kohtumine kohalike esindajatega kultuurihallis ja klaasimuuseumi külastus.

Esmalt tegigi kogukonnakomisjoni esimees Mikk Merekivi ringkäigu Järvakandis „Klaasipealinna radadel“.

Aastatel 1993–2017 oli see eraldiseisev alevvald, mille keskuseks oli Järvakandi alev. 2017. aastal ühinesid Järvakandi vald ja varasem Kehtna vald üheks suuremaks Kehtna vallaks. Järvakandi alevit tuntakse tänaseni kui klaasipealinna. Seal asuvad klaasitehas, klaasimuuseum ja klaasistuudio. Alates 1920. aastast on Järvakandi klaasitootmiskeskus. Asulas tegutsevad kirik, kool, lasteaed, noortekeskus, raamatukogu ja kultuurihall. Järvakandi alevis elab 2026. aasta jaanuari seisuga 1090 inimest. Järvakandi suurim tööstusettevõte on ajalooline klaasitehas, mis on tegutsenud piirkonnas üle 147 aasta ning toodab klaaspakendeid (pudeleid ja purke). Ettevõttes töötab umbes 160 inimest. Järvakandi on üldjuhul atraktiivne koht elamiseks. Ajalooliselt on klaasivabriku töötajad ehitanud terve tänava kolmepereelamuid. Alevi serva on planeeritud ka Rail Balticu peatus, mida väga oodatakse. Ringkäigul jäi silma ka kohalike kortermajade aiamaade kompleks, mis asub osaliselt eramaal ja osaliselt vallamaal. Aiamaade kasutamine on alevi elanikele tasuta. Lisaks on vabariikliku tähtsusega discgolfi rada. Järvakandi staadionil toimus ka muusikafestival Rabarock aastatel 2005-2009 ja 2011-2012, mis tõi alevisse mitmeid tuhandeid külastajaid. Läbi aegade ja ka tänasel päeval parendatakse Järvakandis eluolu just kohalike elanike algatuslikus korras. Kohalikud elanikud on väga aktiivsed ja koos tehakse palju asju ära.

Kogukonnakomisjonis on 7 liiget ja see on kokku pandud põhimõttel, et kõigist valla piirkondadest oleks esindaja olemas. Kogukonnakomisjoni otsustab aasta küla ja aasta sädeinimese autasu saaja. Kogukonnakomisjoni esimees lisas, et kaks korda aastas saab kokku külavanemate ümarlaud. Üks kord aastas on see koolituse, teine kord vabas kogukonnaõhtu vormis. Hetkel on komisjoni töölaual nädalaküla infokorje, kus ühe aasta jooksul tutvustatakse igal nädalal põhjalikumalt ühte kindlat piirkonna küla või asulat. Eeskuju on võetud Muhu valla nädalaküla projektist.

Lisaks tegi Kehtna vallavanem Eire Endrekson ülevaate Kehtna vallavalitsuse ja volikogu tegemistest. Räägiti nii Kehtna valla majandustegevusest kui ka haridusvaldkonnast. Laenukoormus on vallal 19%. Investeeringute tegemisel lähtutakse põhimõttest, et kui raha on, siis investeeritakse. Selle aasta suurim investeering oli Valtu kooli juurdeehitus ja põhjalikult uuendatud koolikompleks. Valtu põhikooli uus hoone avati 25.09 2026. Kool, raamatukogu ja noortekeskus, kogukonnakeskus ja kriisiennetuskeskus tegutsevad nüüd ühe katuse all.

Kokkusaamise lõpetuseks külastati ka klaasimuuseumit, kus kohalik giid rääkis klaasitootmise ajaloost Järvakandis. Sai vaadata erinevaid esemeid, mis just Järvakandis klaasist tehtud. Lisaks võis igaüks kohalikust klaasikauplusest endale kaasa osta tänasel päeval valmistud vaasi, kausi, meene või ehte.

Oli tore kohtumine naabervalla inimestega.

MARGE HIRTENTREU
seltsitegevuse – ja maaelukomisjoni esimees

Elujõuline ja ühtehoidev koduküla ei tunne ääremaa piire

Oktoober tõi meie valla seltsitegevuse- ja maaelukomisjoni liikmetele kaasa ühe ääretult toreda ja inspiratsioonirikka väljasõidu Raplamaale Kehtna valda. Sihtkohaks oli klaasipealinn Järvakandi, mis üllatas meid oma elava kultuurielu ja rohke sündmusteprogrammiga. Oli põnev näha, kui palju huvitavat seal kohapeal korraldatakse, ning saime kirja mitu head ideed, mida tasuks tulevikus kindlasti ka meie oma vallas üle võtta ja ellu äratada.

Sellised külaskäigud panevad alati värske pilguga vaatama ka oma kodukoha peale. Sageli öeldakse minu koduküla Kahala kohta, et asume ääremaal. Kuid Järvakandis nähtu ja meie endi igapäevaelu tõestavad vastupidist: ääremaa ei ole takistus, vaid omapära. Ka keskustest eemal on võimalik elada väga hästi, sisukalt ja täisväärtuslikult, kui kogukonnal jagub vaid tahet ja ühist hingamist.

Meie küla elujõust ja töökusest annab märku juba see, et siinsamas tegutseb kaks edukat ettevõtet, millest ühe käe all valmivad tugevad trepid ja teise meistritelt mõnusad kümblustünnid. Kui ettevõtlus annab külale majandusliku kindluse, siis meie tõeliseks südameks ja kultuurimajakaks on kohalik raamatukogu.

Raamatukogu on paik, kus põlved ja põlvkonnad kohtuvad. Igal kuul toovad lastehommikud siia kokku pere pisemad ning kord kuus saavad kohvitassi taga kokku meie küla väärikad eakad, et jagada uudiseid ja hoida sotsiaalset sidet. Lisaks kultuurile on raamatukogu ka turvalisuse tagalaks – hiljuti võõrustasime seal kriisivalmiduse koosolekut, kus õppisime ühiselt ootamatusteks valmistuma. Meil kõigil on siiras heameel, et raamatukogu sai hiljuti värske ilme: paigaldati uus, katus ning valmis mugav parkla, mis teeb külastamise veelgi hõlpsamaks.

Kuna elame keskustest eemal, on transpordil ja liikumisel meie jaoks eriline roll. Kui hing ihkab kultuuri või kaugemale reisile, võtan heameelega ühise sõidu organiseerimise enda peale, suvel käisime külastamas Taagepera lossi „Alice´i miljoni õie võluparki.” Rõõmu teeb ka üks kaunis ja aastakümnete pikkune traditsioon: igal kolmapäeval jalutavad meie eakad naaberasuvasse linna, et külastada turgu, teha poetiirud ja istuda ühises söögilauas. See kindel nädalarutiin on midagi enamat kui lihtsalt ostureis – see on oodatud ja armas seltskondlik sündmus.

Järvakandi reis kinnitas meile, et elu maal ei hääbu seal, kus inimesed ise käed külge panevad. Meie oma armas koduküla on elavaks tõestuseks, et tugeva kokkuhoidmise, tublide ettevõtjate ja toimiva raamatukoguga on ääremaal elamine puhas rõõm.

ANNELI JAASMA, seltsitegevuse – ja maaelukomisjoni liige

DETAILPLANEERING

Türi vallas Türi linnas Tehnika tn 6b ja 6c detailplaneeringu avalik väljapanek

Türi vallavalitsus võttis vastu 3.11.2026 korraldusega nr 324 „Detailplaneeringu vastuvõtmine“ Türi linnas asuvatele Tehnika tänav 6b (katastritunnus 83601:002:1100) ja Tehnika tänav 6c (katastritunnus 83601:002:1880) kinnisasjadele ning osaliselt Tehnika tänav L2 (katastritunnus 83501:001:0104), Tehnika tänav 6a (katastritunnus 83601:002:0018), Terase tänav 2 (katastritunnus 83501:001:0004), Terase tänav 4 (katastritunnus 83401:001:0496), Malmi tänav 4 (katastritunnus 83401:001:0491) ja Tehnika tänav 8b (katastritunnus 83601:002:2510) kinnisasjade maa-alale. Detailplaneeringu ala suurus on 22 570 m^2 Detailplaneeringu eesmärk on Järva maakonnas Türi vallas Türi linnas asuvale Tehnika tänav 6b kinnisasjale ja Tehnika tänav 6c kinnisasjale uute hoonete (autopesula, kaarhall ehk PVC-hall, ladu ja kauplus-ladu) püstitamiseks ehitusõiguse määramine, hoonete teeninDamiseks tehnilise taristu ning hoonetele ligipääsuks liikluskorralduse kavandamine.
Detailplaneering on kooskõlas kehtiva üldplaneeringuga.
Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 9. novembrist - 22. novembrini 2026 ja sellega saab tutvuda Türi valla veebilehe lingilt “Ehitus, planeerimine” alamkataloogis “Detailplaneeringud” menetluses.
Avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu kohta arvamust. Põhjendatud arvamus tuleb esitada kirjalikult (nõutav on esitaja nimi, kontaktandmed ja allkiri) Türi vallavalitsusele aadressil Hariduse tänav 3, Türi 72213 või e-posti teel vallavalitsus@tyri.ee.

Sügis on saabunud - kohtume taas!

Klubi EHAVALGUS kutsub veetma pühapäeva pärastlõunat 22. novembril algusega kell 15 Türi kultuurikeskuses
• Esineja tuleb...
• Tantsumuusika ansamblilt Absolut Lühis
Osalustasu 10 eurot
Olete oodatud, avatud ka kohvik!
Soovi korral teave 504 7330

KONTSERDID

P 8.11 kell 12 Isadepäeva tähistamine Käru rahvamajas. Kontsert on tasuta.
* KÄRU AASTA ISA 2026 väljakuulutamine
* Esinevad Käru kogukonna lasteaia- ja koolilapsed ning segakoor LAULUKÄRU. Lisaks isadele, vanaisadele ja vendadele on loomulikult oodatud kõik õed, emad ja vanaemad ikka ka!
N 12.11 kell 18 Väätsa põhikooli Playbox etendus Väätsa rahvamajas.
R 13.11 kell 19 Kristiina Ehin ja muusik Silver Sepp luuleline kontsert-tuur „Laena mulle tiivad" Türi kultuurikeskuses. Pilet kõigile: 35 € (tasuta kuni 7 a k.a istub süles). Grupi tellimused tartukontsertkorraldus@gmail.com, info 551 0038. Piletid müügil Piletilevis, Svibys ja Türi kultuurikeskuses
L 14.11 Puhkpilliorkestrite konkurss Türi kultuurikeskuses.
E 16.11 kell 18 Uus kontsert esitleb - muusikapere Järvid Türi kultuurikeskuses. Järvi pere 5 muusikust lapse ema, pianist ja organist Mari Järvi, tšellist Marius Järvi, viiuldaja Miina Järvi, rahvusooper Estonia vioolamängija ja helilooja Madis Järvi ja oboemängija Ingely Laiv-Järvi. Piletid hinnaga 10/7 € müügil Piletilevis, SVIBYS ja Türi kultuurikeskuses.
R 20.11 kell 19 Vabariigi Pillimeeste tuur Türi kultuurikeskuses. Oma pillide ja lauludega astuvad üles kolm viimast Vabariigi Pillimehe tiitlikandjat: Martin Arak, Kert Krüsban ja Toomas Valk. Eelmüügist kuni 19. novembrini 15 € / (üli)õpilased ja pensionärid 10 €.Kontserdipäeval 20 € / (üli)õpilased ja pensionärid 15 €. Kõik kuni 12-aastased lapsed (k.a) saavad sisse tasuta.
N 26.11 kell 19 Jazzliit ja Türi kultuurikeskus LIVE | Unaligned Quartet. Allan Kaljaste – altsaksofon, Nikita Korzoun – altsaksofon, Lota-Loviisa Rohtla – kontrabass, Marten Männa – trummid. Piletid Piletilevis ja Türi kultuurikeskuses eelmüügist 10 €, samal päeval 12 €.
L 28.11 kell 16 Juubelite kontsert-aktus Alliku vald 160, Oisu vald 35, OKAS 25 Oisu rahvamajas.
T 1.12 kell 18 Uus Kontsert esitleb- Bruno Angelini trio Lotus Flowers (FR) Türi kultuurikeskuses. Kavas kohtuvad vabadžässi ja bluusi meeleolud, esitajateks prantsuse bändijuht Bruno Angelini klaveril ja kompositsioonidel, Sakina Abdou tenorsaksofonil ja Angelika Niescier altsaksofonil. Kava keskmes on lootoseõis, valguse ja puhtuse sümbol, mis kasvab keerulises ja ohtlikus keskkonnas, kuid puhastab ümbritsevat vett. Piletid hinnaga 7/10 € müügil Piletilevis ja Türi kultuurikeskuses.
R 4.12 kell 19 Pääru, Tõnu, Indrek. Jõuluaegne leebe kontsert Türi kultuurikeskuses. Tõnu ning Pääru Oja loovad koos kitarrist Indrek Kruusimaaga sooja ja sügavalt inimliku õhtu, kus põimuvad luule, elulised lood ja elutervelt humoristlikud meenutused. Piletid: novembris 30 €,detsembris 35 €. Kuni 6 a (k.a.) tasuta - istub süles. Info 505 9625, sõbratellimused tartukontsertkorraldus@gmail.com.

TEATER

N 12.11 kell 19 PIIBE TEATRI ÕHTU! Käru rahvamajas.
Kirjutades näidendit koguneb hulgaliselt põnevat materjali, mis sugugi kõik ei jõua lõpuks lavale. Neist põnevatest ja humoorikatest lugudest teatrilugude taga räägib temale omaselt kelmikal ja kaasahaaraval moel näitekirjanik ja lavastaja Arlet Palmiste. Õhtu lõpeb rahvaliku jandiga „TUUSLARI KOSJASKÄIK", mis on ühes vaatuses etendus ning saanud ainest rahvuseeposest „Kalevipoeg" tuntud Linda loost. Laval: Aire Pitk, Urmo Kütismaa ja Arlet Palmiste. Tule vaatama, mis juhtub, kui kosilastel on tahtmist rohkem kui mõistust! Pilet 10 €, müügil kohapeal, sularahas.
N 12.11 kell 19 TEATRIÕHTU- Kose teater Kikerdis „Külalistemaja laibaga" Oisu rahvamajas.
Endise baaridaami Pretty poolt juhituna sööstavad koleeriline Horst, idealistlik Jayashree, koristamisraevus Ingolf ja hajevil Tädike oma elu suurimasse seiklusse: külalistemaja Õnne Viis avamisse. Aga siis registreerib end esimese külastajana just eneseabigrupi psühholoog... Osades: Kirke Leht, Katrin Lilleberg, Kristel Kook-Aljas, Sven Andresen, Ellen Salupold, Andres Ois, Tiit Palgi, Jaanus Jaago, Astrid Lusti. PILET 10 €, müügil kohapeal. AVATUD KOHVIK, ARVELDAMINE SULARAHAS.
K 2.12 kell 19 PIIBE TEATRI ÕHTU! Oisu rahvamajas. Laval: Aire Pitk, Urmo Kütismaa ja Arlet Palmiste. Tule vaatama, mis juhtub, kui kosilastel on tahtmist rohkem kui mõistust! Pilet 10 €, müügil kohapeal, sularahas.

MÄLUMÄNGUD

R 6.11 kell 19 Lõuna-Järvamaa lahtine mälumängu seeriavõistlus II etapp Türi kultuurikeskuses.
K 11.11 kell 13 Mälumänguklubi Türi kultuurikeskuses. Uutel tulijatel palume endast teada anda kuni 6. novembrini kriisasirli@gmail.com. Võta kaasa osalustasu 2,50 € ja oma tass.
N 12.11 kell 18 Uut, 42. hooaega alustab legendaarne Kabala piirkonna mälumäng. Nagu ikka, koostab küsimusi Mati Roosmaa. Korraldajad: Kabala rahvamaja ning Kabala kultuuri- ja spordiselts. Info tel 523 7398
R 4.12 kell 19 Lõuna-Järvamaa lahtine mälumängu seeriavõistlus III etapp Türi kultuurikeskuses

KINO

K 11.11 kell 19 KINOKLUBI Oisu rahvamajas- „Kalevala. Kullervo lugu"

FIN 2026. Kullervo lugu on võimas eepiline draama saatusest, reetmisest ja lunastusest. See on lugu mehest, kes peab valima kättemaksu ja andestuse vahel – valik, mis kujundab nii tema enda kui ka kogu Kalevala tuleviku. Piletid 6/5 €.

TANTSU- JA KLUBIÕHTUD

L 14.11 kell 20 Tantsuõhtu ansambliga HULKUR Väätsa rahvamajas. Pilet 15 €. Info ja laudade broneerimine 5556 2601 (broneerimine vajalik).
L 21.11 kell 19 Kultuuri- ja spordirahva tänuõhtu ja pereklubi Kerro sünnipäev Käru rahvamajas. Tantsuks ansambel Vana Kallim. Pääse peole 15 €- sisaldab rikkalikku pidulauda, hea tuju vahendid võta ise kaasa. (Vajalik eelregistreerimine).
P 22.11 kell 15 Klubi Ehavalgus peoõhtu Türi kultuurikeskuses.

MUU

P 15.11 kell 18 Gongirännak ja shindoõhtu Selve Miiliga Oisu rahvamajas. Pane selga mugavad riided, võta kaasa joogamatt ja lõõgastuseks pleed.
Osaluspanus 15 €. Palun anna oma osalusest teada andra.kultuur@tyri.ee, tel 5340 3551.
P 15.11 kell 12–16.15 Käru kogukonna elava pärandi mõttetalgud. Osalemine on tasuta. Mõttetalgute eesmärk on innustada osalejaid märkama ja hoidma oma elavat pärandit, algatada oma kogukonnas elava pärandi ja selle hoidmise ning kogukonna toetamisega seotud arutelu ning ettevõtmisi.
Täpne ajakava Eesti rahvakultuuri keskuse lehel MIS TOIMUB? all ja Käru rahvamaja lehel. Lõunat pakuvad kohalikud – „Käru Katad ja mehed ka..." – tasu (6 € sularahas) palume omal kaasa võtta. Mõttetalgud korraldavad Eesti rahvakultuuri keskus ja Käru rahvamaja.
K 18.11 kell 18 Türi 100- KOHTUMISTE KOLMAPÄEV Türi kultuurikeskuses. Külas on Alice Pehk- eesti muusika-, psühho- ja paariterapeut, õppejõud ning muusikateraapia superviisor ja Jaan Pehk- eesti kirjanik, laulja ja helilooja. Vestlust juhib Olev Kenk.
K 18.11 kell 18.30 HELIRÄNNAK/ LAMAMISKONTSERT GONGIDE JA HELIKAUSSIDEGA Türi kultuurikeskuses. Osaluspanus 20 €, koos sõbraga ühele 18 € Võta kaasa lamamisalus ja pleed. Palun kindlasti registreeruda! kaiakarjatse@gmail.com, tel 553 6006.
N 19.11 kell 13 Väärikate ülikooli loengupäev Türi kultuurikeskuses. 13-14.30 Teema „Kuidas pettusi ära tunda ja ennast kaitsta?" Lektor Tauno Tamm (küberturbe sisuloome juht ja koolituseekspert - RiskSight OÜ).
14.45-16.15 Teema „Petturid ei müü valet – nad panevad inimesed seda ise uskuma" Lektor Kätlin Kukk (SEB pettuste ennetuse osakonna vanemspetsialist). Võta kaasa oma tass! Kohvipaus 3 €.
P 22.11 kell 12 Lastehommik Väätsa rahvamajas. Info ja küsimused 5556 2601.
P 29.11 Advendiaja alguse väljakuulutamine ja jõulutulede süütamised
Oisus kell 16, Kabalas kell 17, Väätsa piirkonnas: kell 18 Reopalus, kell 18.45 Piiumetsas, kell 19.20 Lõõlas.
Kärus kell 14 Advendilaat Käru keskväljakul. Kui sul on midagi erilist, mida soovid müüa, siis oled oodatud oma kaupa pakkuma. *Ostlemiseks varu taskusse sularaha. Kauplemissoovist anna teada: Rein Liivik 506 3573 rein.liivik@tyri.ee,
kell 16 Programm ja tulede süütamine Käru keskväljaku jõulupuul. Võta kaasa oma jõuluehe, et see riputada kuusele. Advenditule koju viimiseks võta kaasa oma latern või küünal.
Türi kultuurikeskuse juures programm **kell 17**. Pärast kuusetulede süütamist liigutakse ühises rongkäigus Türi noortekeskuse juurde Jõulumaad avama. (info täieneb!)
T 1.12 kell 18 Jõuluteemaliste vaateakende avamine ja jõuluturg Väätsa rahvamajas.
N 3.12 kell 13 Väärikate ülikooli loengupäev Türi kultuurikeskuses. 13-14.30 Teema „Kas pean minema arsti juurde?". Lektor Maie Kotka (psühholoog)
14.45-16.15 Teema „Kalmistukultuur ja -kaardid". Lektor Taavi Pae (Tartu Ülikooli Eesti geograafia kaasprofessor). Kohvipaus 3€ /võta kaasa oma tass!

NÄITUSED

Kuni 28.11 Kristjan Männa ja Jan Raudsepa kunstikogust näitus „KUNST 2.0" kultuurikeskuse galeriis.
Kuni 14.11 Merle Ambre akvarellinäitus „Mälumaastikud" Türi kultuurikeskuse fuajees.
Kuni 30.11 Sven-Erik Stamberg ja Margus Tiitsmaa näitus „Assamblaaž, postamblaaž ja kollaaž" Türi kultuurikeskuse klaassaalis.
Näitused Türi muuseumis:
• Türi linn 100
• Sada aastat sada lugu - Türi Raadiosaatejaama lugu.

SPORDISÜNDMUSED

R, 6.11 kell 10 – Võrkpalli miniliiga I etapp (tüdrukud) Väätsa tervisekompleksis, IMsport - Ilmar Mõttus
R, 6.11 kell 19 – Lõuna-Järvamaa lahtise mälumängu seeriavõistluse II etapp, Türi kultuurikeskus, KSK ALEM, Ann.Valang.001@mail.ee
R, 7.11 kell 10 – Võrkpalli miniliiga I etapp (poisid) Väätsa tervisekompleksis, IMsport - Ilmar Mõttus
L, 7.11 kell 11 – Eesti karikavõistlused veteranide võrkpallis Konesko Türi spordihoones, Taivo Kivimäe tel 501 0406
P, 8.11 kell 16 – Isadepäeva seiklusmatk Türil, Türi spordiklubide liit, tyrispordiklubi@gmail.com, tel 504 1987
K, 11.11 kell 10 – Järvamaa koolide 4.–5. klasside rahvastepallivõistlus Konesko Türi spordihoones, Järvamaa spordiliit - Piret Reinfeld piret.reinfeld@jarvasport.ee
K, 11.11 kell 18 – Järvamaa meistrivõistlused individuaalbridžis Kreisi Trahteris
N, 12.11 kell 18 – Türi sörk Konesko Türi spordihoone parklast
N, 12.11 kell 10 – Võrkpalli miniliiga II etapp (tüdrukud) Väätsa tervisekompleksis, IMsport - Ilmar Mõttus
R, 13.11 kell 10 – Võrkpalli miniliiga II etapp (poisid) Väätsa tervisekompleksis, IMsport - Ilmar Mõttus
R, 13.11 kell 19.30 – Esiliiga võrkpallimäng IMsport/Türi SK vs Pärnu VK Konesko Türi spordihoones, IMsport - Ilmar Mõttus
P, 15.11 kell 11 – Eesti karikavõistlused veteranide võrkpallis Konesko Türi spordihoones, Taivo Kivimäe, tel 501 0406
P, 15.11 kell 11 – PehmeSisustus rahvavolle 1. etapp Väätsa tervisekompleksis, IMsport
K, 18.11 kell 18 – Järvamaa meistrivõistlused individuaalbridžis Kreisi Trahteris
N, 19.11 kell 10 – Järvamaa koolide 7.–9. klasside võrkpallivõistlus Konesko Türi spordihoones, Järvamaa spordiliit - Piret Reinfeld piret.reinfeld@jarvasport.ee
N, 19.11 kell 18 – Türi sörk Konesko Türi spordihoone parklast
N, 26.11 kell 15 – Järvamaa TV10 olümpiastarti I etapp Konesko Türi spordihoones, Liisa Gritšenko liisagritsenko@gmail.com, tel 5820 1464
N, 26.11 kell 18 – Türi sörk Konesko Türi spordihoone parklast
L, 28.11 kell 11 – Väike-Vooremaa rogain 2026, Järvamaa rakenduslik kolledžis Säreveres, Gert Saamann gert.saamann@gmail.com, 524 1481
P, 29.11 kell 12 – 50. Järvamaa orienteerumispäevakute 9. etapp Türil, Lokuta orieteerumiskaart, OK JOKA
T, 1.12–1.01.2027 – liikumissari UUEKS AASTAKS VORMI 2026, Türi spordiklubide liit tyrispordiklubi@gmail.com tel 504 1987
T, 1.12 kell 10 – Võrkpalli miniliiga III etapp (tüdrukud) Väätsa tervisekompleksis, IMsport - Ilmar Mõttus
K, 2.12 kell 10 – Võrkpalli miniliiga III etapp (poisid) Väätsa tervisekompleksis, IMsport - Ilmar Mõttus

VANA JA UUS/TÜRI LINN 100

Ehitustööd sada aastat tagasi Türil Viljandi tänaval. Tellingutes on Türi Tarvitajate Ühisuse maja. Ehituseks vajaminevad punased tellised saadi Jaan Vooremaa tellisetehasest ja veeti kohale mööda raudteed. Katusekorrus ehitati valmis puitmaterjalist. Pidulik avatseremoonia toimus 1926. a oktoobris, vaid mõni kuu pärast seda, kui Türile anti linnaõigused. FOTO RENE VILJATI KOGUST

Suur ehitamine toimub Türi linnas ka praegu. Parasjagu on käsil neljanda korruse ehitus Kohtu tänaval endises vallamajas. Hoone jäi tühjaks 2020. aastal ja tulevikus on plaanitud siia rajada vanurite hooldekodu.
FOTO: RENE VILJAT

Türi Rahvaleht

Türi, Hariduse 3, 72213, Järvamaa Tel: 513 3385
E-post: teet.reier@tyri.ee
Tegevtoimetaja: Teet Reier
Korrektor: Kerli Rhede
Küljendaja: Teet Reier
Raamatupidaja: Signe Tõõtsu
Trükkija: AS Kroonpress
Levitaja: Omniva
Väljaandja:
Türi Arengu Sihtasutus
Türi Rahvaleht tuleb iga kuu alguses kõikidesse Türi valla postkastidesse tasuta.
Alates ilmumispäevast on leht loetav digitaalselt ka Türi valla kodulehel www.tyri.ee
Trükiarv on 5800 ja lugejaid u 11 000.

Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt toimetuses või e-posti teel teet.reier@tyri.ee

Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.

Kogun kinniseid suitsupakke ja tuletikkude suveniirkomplekte 5394 1491

Eterniit, plekkprofiil katusetööd. Puitfassaadide soojustamine ja viimistlus. Kortermaja trepikodade renoveerimine. www.miltongrupp.ee 5352 9476

Ale talu müüb nisu ja otra. Koit Teder 515 3808

Korstnapühkija Kalev. Helista 552 2759

Ehitiste seadustamine, kasutus- ja ehitusload ja muud teenused. Kirjutage või helistage coreteloy@gmail.com 5814 2386

Rehvivahetus Türil. Broneeri aeg tel: 5358 1596

Õmblustööd tel: 5855 3231

OISU KULTUURI ARENGU SELTS JA

Oisu rahvamajas

Alliku vald 160

Oisu vald 35

mtü OKAS 25

Õhtut juhib ANTS VÄLIMÄE

KONTSERT-AKTUS

28.novembril 2026 kell 17.00

Pärast aktust on kõik oodatud
TANTSUÕHTULE!

Taavi Otsus & The Wild Dogz

Tantsuks mängib ansambel

KUMA

Türi vald · ESTONIA Osaühing · EESTI KULTUURKAPITAL · Türi Kultuurikeskus · TÜRI RAAMATUKOGU

TÜRI 100

VESTLUSÕHTUTE SARI
TÜRI KULTUURIKESKUSE KOHVIKUS

Kohtumiste kolmapäevad

18. novembril kell 18–19.30

Alice Pehk
Muusika-, psühho- ja paariterapeut, õppejõud ning muusikateraapia superviisor

Jaan Pehk
Kirjanik, laulja ja helilooja

Kohtumisi toetab: RENDILAVA · Türi Kultuurikeskus

Vestlust juhib **Olev Kenk**

KOLMESTAR

- metsa- ja põllumaa ost
- kasvava metsa ost-müük
- metsamaterjali transport
- metsa ülestöötamine
- võsaraie ja kokkuvedu
- kallurveod, kopateenus
- metsatehnika treilerveod
- saematerjali müük
- küttepuude müük

Mäekalda tn 2, Türi linn, Türi vald, 72213 Järva maakond
kolmestar@kolmestar.ee • Tel 503 5585 • www. kolmestar.ee

ÜÜRILE ANDA TÜRIL NÜÜDISAEGNE KÕETAV LAOPIND

Alates 130 m² kuni 1500 m² koos laoriiulite, elektritõstukite, kaamerate, signalisatsiooni jm vajalikuga. Mugav ligipääs veokitele. Pakume kaupade hoiustamise laoteenust. Koos laopinnaga võimalus üürida ka kontoripinda

OÜ Kolmestar • Tel 501 5328

Türi Kanarbiku ärimaja

MÜÜK JA RENT

MÜÜGIS
Kanarbiku ärimaja
SOODUSHINNAGA NOVEMBRI LÕPUNI!
Vaata pakkumist: kinnisvara24.ee/240765874

RENT
Samas majas võimalik rentida erinevaid ruume:
- peoruumid
- koosolekuruumid
- bürood
- laoruumid
- garaaž / töökoja ruumid

Vaata rendipakkumisi:
kinnisvara24.ee/240582649
kinnisvara24.ee/240500303

Peoruumid · Koosoleku-ruumid · Bürood · Laoruumid · Garaaž / töökoja ruumid

Türi Tööstuse 24

Lisainfo ja kontakt: 5333 4903

EESTI PUISTEVILL SOOVITAB

NATURHELD TUULETÕKKE-JA SOOJUSTUSPLAADID!
Naturheld puitkiudplaadid, ühendavad taskukohase hinna ja Saksa kvaliteedi. Tagage oma hoone tuule- ja soojakindlus.

TERMEX TSELLUVILL: KVALITEETNE JA NÄRILISTELE VASTUMEELNE SOOJUSTUS!
Tselluvill - parim valik soojustamiseks! Soojust pidav, hingav, niiskust reguleeriv ja keskkonnasõbralik isolatsioonimaterjal. Vähendab igakuist kulu kütmisele ja tagab hoones ühtlase sisekliima.

PAIGALDUSTEENUS: USALDA OMA KODU SOOJUSTAMINE MEIE HOOLDE!
Paigaldame erinevaid puistevillasid üle eesti! Meie professionaalne paigaldustiim tagab kiire ja kvaliteetse tulemuse.

PAIGALDUSSEADME RENT: SÄÄSTA AEGA JA RAHA!
Rendi erineva tootlikusega paigaldusseadmeid koos järelhaagise, B-kategooria furgooni või C-kategooria veoautoga ja vii töö kiiremini lõpule. Mugav, lihtne ja soodne lahendus teie vajadustele!

VÕTA ÜHENDUST!
INFO@EESTIPUISTEVILL.EE
+372 5080814

